

**לפתע שלף
האורח עט
מוזהב ורשם
צ'ק על סך
ששה מיליון
דולר!**

לקראת שבוע מלכתא

פנינים לפרשת כי תבוא | גליון מס' 290 | תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה' | לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

הזמינו אותי לדרוש בפני בעלי תשובה היום, שבוע לפני ראש השנה, מה לומר להם בשם הרב משהו מעשי ליום הדין? "ללמוד תורה (בחברותא ושמיעת שיעורי תורה) זה הדבר המרכזי והחשוב לקראת יום הדין- ותלמוד תורה כנגד כולם"

משיחותיו של הגאון רבי אליהו מן, עם מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א

והחשוב לקראת יום הדין- ותלמוד תורה כנגד כולם". הרב... ר"מ ביישיבה גדולה, וראש הישיבה שם מבקשו שידבר התעוררות לפני תקיעות ביום ב'. א. הוא מפחד שלא להראות עצמו ביום קדוש הזה. ב. על מה לדבר ביישיבה? "א. זיכוי הרבים הוא דבר גדול. ב. לדבר על תורה, כי תלמוד תורה כנגד כולם!"

רבינו היה חזן ב'סליחות' בבית המדרש שלו - 'לדרמן', וכאשר שב לביתו התעניין האם שמעו את קולו (החלש בשנים הללו) והשבת בחיוב וגם על נוסח והניגון. אמר רבינו: "זה שיריים של חזנות שלי... הייתי חזן כל שנה בסליחות, וגם בערב ראש השנה אצל החזן"א, כמו כל הילדים שרוצים להיות חזן"... אמר לי רבינו: "אין זו צורה לומר סליחות שלא באשמורת הבוקר ער שְׁלֵאפְצֵאךְ אוֹיֵס ובא לומר סליחות... "בישיבה בפתח תקוה הלכתי בסליחות בניץ בביהכ"ס הגדול, ואמרו סליחות, ואח"כ התפללתי בניץ. ועל ידי זה ראיתי שם ספרים מעניינים, מצאתי שם כמה ספרים שחתום שמו של רבי זונדל מסלאנט, שכמה מתלמידיו היו בין המייסדים של הת"ת, והיו שם הגהות בכתב יד קודשו, והעתקתם. ובשיה השדה ח"ג בסוף יש ליקוטים והערה אחת שהיא ארוכה, שהעתקתי והדפסתי שם". רבינו אמר לי: "לאבא היה חוש נגינה, ובחול התפלל ש"ץ בימים נוראים לפעמים, ולא היה לו כסף לנסוע לארץ ישראל, והשכיר את עצמו שם לחזן בימים נוראים, ושילמו טוב, ומזה היה הכסף לנסיעה. כאן בא" בתחילה התפלל ש"ץ, אבל אחר כך הפסיק ואמר כי זה מפריע לו בתפילתו".

סיפר לי רבי זלמן רוטברג, כי הפצירו בחזו"א לדבר לפני תקיעות עד שהסכים, והחזו"א נהיה אדום, ואמר אז רק המשנה באבות פ"ט מ"ו, שלא אמר רבי יוסי בן קיסמא וכו' אם אתה נותן לי כל כסף וזהב

הזמינו אותי לדרוש בפני בעלי תשובה היום, שבוע לפני ראש השנה, מה לומר להם בשם הרב משהו מעשי ליום הדין? "ללמוד תורה (בחברותא ושמיעת שיעורי תורה) זה הדבר המרכזי

והנה נעצרת על ידינו מכונית. יוצא ממנה אדם משופם, ומתחיל לצעוק: "מה אתם עושים שם? אתם הולכים להוריד את השלטים שהנחתי? אני יודע שעכשיו לא תעזו להוריד אותם, אבל אני רושם את מספר הרכב, ואם מחר השלטים הללו לא יהיו פה, אדע את מי להאשים!"

הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל: אין רשעים בעם ישראל

"הַסֵּכֶת וְשָׁמַע יִשְׂרָאֵל" (דברים כ"ז, ט')

אין רשעים בעם ישראל - מעל ארבעים שנה אני עוסק עם יהודים, ולא גפגפתי מעולם יהודי רשע!
בתקופה מסוימת דרשו החרדים שחברת 'אל-על' תשמור שבת. היתה כאן בארץ מהומה גדולה. נסעתי עם אברך, והנה אנו מבחינים בשני שלטים ענקיים: "די לכפיה הדתית! היום אל-על, ומחר?..."
"אנחנו חייבים להוריד את השלטים הללו!", אמר לי האברך.
"עכשיו באמצע היום זו בעיה", אמרתי לו, "כשנחזור בערב נסיר אותם".

השלטים היו מונחים במרחק מאתיים מטר מהכביש, ובדרך חזור נכנסנו אל תוך השדה, כדי להורידם התקדמנו מרחק של עשרים מטרים בסך הכל, והנה נעצרת על ידינו מכונית. יוצא ממנה אדם משופם, ומתחיל לצעוק: "מה אתם עושים שם? אתם הולכים להוריד את השלטים שהנחתי? אני יודע שעכשיו לא תעזו להוריד אותם, אבל אני רושם את מספר הרכב, ואם מחר השלטים הללו לא יהיו פה, אדע את מי להאשים!"

עמדתי ליד הרכב, הסתכלתי עליו וחייכתי. הוא התקרב אלי ושאל בהתרגשות שאלה, שרק יהודי יכול לשאול אותה: "אני לא מבין אתכם, אתה רואה אותי כועס, ואתה מחייך?"

אמרתי לו: "אסביר לך למה אני מחייך. אני עוסק בהחזרה בתשובה ומהנסיון שלי, ה'פייטרים' הכי גדולים הם הראשונים שחוזרים בתשובה. אם אתה הנחת פה את השלטים כמו שאתה אומר, זאת אומרת שאתה פייטר. לכן אני מנסה לדמיין איך תראה בעוד שלושה חודשים עם זקן ופאות, ואני מתמוגג מנחת!".
אין לתאר כיצד השפיעו עליו דברי. הוא הסתכל עלי בעיניים רושפות ואמר: "אתה יודע מה השבת עשתה לי?".

"מה עשתה לך השבת?", שאלתי.

"אני כבשתי את הכותל ואת העיר העתיקה, והלגיזורים הירדנים לא הצליחו לפצוע אותי. אבל כבשתי רמות פצעו אותי.

ענית לו...תדע לך שיש עוד צד למטבע וצריך לראות גם את הצד השני של המטבע..."

סיפרתי לו שפעם באמצע דרשה של רבי שלום סרברניק שליט"א לפני אלפי איש, קמה אשה אחת וצעקה: "ומה תגיד על זה שבכביש

רמות, צעקו לי ילדים עם פאות 'שבת'?" אמר לה רבי שלום: "ומה הגבת? לא יצאת מהמכונית ואמרת לילד שצעק: 'תודה רבה, ילד, תודה רבה!'?"

"הוא צועק עלי, ואני אגיד לו תודה רבה?", רגזה האשה.

אמר לה רבי שלום: "הבה נהייה אמיתיים ונחשוב לרגע: אם היית שמה על המכונית שלך שלט 'אני נוצריה'. מישהו היה צועק לך 'שבת?' אף אחד! והנה את מתנהגת כמו נוצריה, וכמעט כל

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריייה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעי"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

שלחתי אותו אל הרב צבי ענבל ברכסים. על אותו פתק שבו התכוון לרשום את מספר המכונית שלנו, הוא רשם את מספר הטלפון של הרב, וכמובן, חזר בתשובה...

אמרת, אם כן, לאנשי לונג איילנד: "אם רצונכם בחתימה טובה, דבר אחד תבטיחו לקב"ה: שכשיהיה סמינר - אתם הולכים ובודקים!". וברוך ה' הקב"ה גלגל, שבי"א חשון נערך שם סמינר, שבעקבותיו מאה משפחות חזרו בתשובה. הדבר הראשון שעשו שם היה - קביעת שיעורים כל שבוע, כמה פעמים בשבוע. כיום המקום השתנה לחלוטין. חלק גדול מהציבור הם יהודים שומרי מצוות. זה הסדר המתבקש: תתחילו ללמוד תורה, לדעת להבין, ומתוך כך תחזרו בתשובה.

כך מבקשים אנו בתפילה: "אבינו אב הרחמן המרחם רחם עלינו, ותן בליבנו בינה להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד לשמור" - לפני הכל אנו מבקשים מהקב"ה שירחם עלינו, וייתן לנו להבין ולהשכיל! בלי להבין אדם לא יודע כלל מה חסר לו. אם לא ילמד - איך יבין?! כדי לדעת מה צריך לשנוא ומה לאהוב - חייבים ללמוד תורה. בלי זה - לעולם לא ניתן לדעת אם הדבר נכון או לא נכון. ישנם דברים שבעבר היה ברור שהם אסורים, והיום הם מקובלים... מוכרחים לדעת את האמת ובכדי לדעת אמת צריכים ללמוד תורה. אנחנו בסוף, בכמה דקות האחרונות של הגלות. עלינו לתפוס את עצמנו בסוף, להחליט שמתיישבים ללמוד את התורה של הקב"ה, לדעת להבין ולהשכיל, ועל ידי זה לשמוע ללמוד, ומזה יצא ללמוד, לשמור ולעשות את כל דברי התורה.

(מתוך 'אריה שאג')

עם ישראל מחזיק אותך לנוצריה. נשאר רק כמה ילדים שאינם מסוגלים לוותר עליך, ואומרים לך: 'אחותנו את! שבת! אנחנו לא מוכנים לוותר עליך!', ואת לא יוצאת להגיד להם תודה רבה? אני לא מבין אותך!..."

"אתה מבין?", אמרתי לו, "זה הצד השני של המטבע".

"איפה אתה גר? בבני ברק?", הוא שאל אותי, "זה רחוק לי מידי, יש לך מישהו קרוב יותר, שאוכל ללמוד ממנו?".

שלחתי אותו אל הרב צבי ענבל ברכסים. על אותו פתק שבו התכוון לרשום את מספר המכונית שלנו, הוא רשם את מספר הטלפון של הרב, וכמובן, חזר בתשובה...
הרי לנו כי לכל יהודי, באשר הוא, יש נשמה טהורה, שבקלות אפשר להציל אותה!

כדי לדעת - חייבים ללמוד תורה

איך נחזיר אנשים בתשובה?

דבר ראשון - שיעורי תורה. בעל 'סדר היום', כבר לפני שש מאות שנה כתב, שכל רב ייקח עשרה ריקים ופוחזים, ויתחיל ללמוד איתם תורה. וכך כתוב בספרים, שמישיח יבוא מתוך עשרה אנשים שיושבים ולומדים תורה.

במקום דיבורים - פשוט לשבת וללמוד עם יהודים קצת 'עין יעקב', קצת 'בן איש חי', קצת הלכות, לתת להם מעט ידע.

לפני כמה שנים בחודש אלול, קראו לי לעיר לונג איילנד שבארצות הברית, למסור כמה הרצאות בסוף שבוע - חמישי שישי שבת וראשון.

מסרתי שם שמונה הרצאות, באנגלית, ואנשים בכו. מה שאני דרשתי מהם היה דבר אחד. אמרתי להם: "כל כך הרבה אסונות באו עליכם בשנה שעברה, אם אגיד לכם לחזור בתשובה, אפילו לא תדעו על מה לחזור, לא תדעו מה לקבל על עצמכם, אבל תדעו לכם שמה שקרה בשנה החולפת - נכתב בראש השנה ויום כיפור האחרון, ואם אתם רוצים כתיבה וחתומה טובה לשנה הבאה ישנה דרך אחת: תבטיחו לקב"ה שכשיהיה סמינר תבואו להשתתף בו, זה הכל! כך תבדקו בעצמכם - אמת או לא אמת!".

אני אומר לאנשים: לכו לסמינרים, תבדקו אם מה שאומרים לכם אמת או לא אמת, ואפילו אם זו האמת - אינכם מתחייבים מראש לקבל את הדברים, רק לבדוק! אם תראו שהאמת מותקה ואתם מקבלים אותה - תקבלו. אף אחד אינו כופה עליכם לקבלה. את המילה 'כפיה' יש לנקד אחרת: כף י-ה, כיף ללכת עם בורא עולם משום שזו האמת.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

שמעתי מרבי אליקים שלזינגר מלונדון, שהיה מקרה עם בת ממשפחה חילונית שחפצה לחיות חיי תורה. היא הוסתרה בפנימיה של מוסד לבנות, והשלטונות ראו בכך ענין חמור מאד, ממש כמו חטיפה, ממש כמו בפרשת יוסל'ה שוחמכר הידועה...

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל: כשמאזינים ומשיבים את
הדברים אל הלב, אנו מונעים מעצמנו הטאים

“וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שָׁם ה' נִקְרָא עֲלֵיהֶם וַיִּרְאוּ מִיָּדָה” (דברים כ"ה, י')

מה פרושה של ברכה זו?

אומרת על כך הגמרא (ברכות ו ע"א): "תניא רבי אליעזר הגדול
אומר: אלו תפילין שבראש".

מסופר שבאחד הימים, כאשר רבנו הגר"א ז"ל היה שרוי בעיצומה
של הגלות שערך, התנפלו שודדים על בעל הבית שבו התארח. הוא
שמע צעקות נוראות ומיהר לצאת מחדרו, לברר את פשרן. כשראו
השודדים את התפילין, תכף ומיד הניחו לבעל הבית וברחו בבהלה
מרוב פחד.

לאחר שנרגע, שאל בעל הבית את הגאון: "מה הוא הדבר שעשית?
איך גרמת להם שיברחו מרוב פחד?". האכסנאי ההוא עדין לא ידע
עם מי יש לו עסק, הוא לא הבין שמדובר ברבן של כל בני הגולה
וחשב שהוא סתם אורח, לכן הקשה: "איך זה יכול להיות?".

אמר לו הגאון: "הרי זה מפורש בכתוב: 'וראו כל עמי הארץ כי שם ה'
נקרא עליך ויראו ממך'..."

עכשיו בעל הבית בכלל לא הבין, והוא חזר והקשה: "אם כן למה
מהתפילין שלי הם לא נבהלו? מה יש בתפילין שלך שהבריח
אותם?".

השיב לו הגאון: "רבי אליעזר הגדול לא אמר: 'אלו תפילין שעל
הראש', אלא: 'אלו תפילין שבראש', הם לא התייראו מהתפילין
שעל ראשי, אלו אינן שונות משלך, הם נבהלו ונרעשו מהתפילין
שבתוך הראש שלי..."

תפילין שבראש צריכות להיות כמו שאומרים ב"לשם יחוד" שלפני
הנחת תפילין: "ועל הראש נגד המח, שהנשמה שבמוחי עם שאר
חושי וכוחותי, כולם יהיו משועבדים לעבודתו יתברך". כשבתוך
הראש מונחים התפילין, כשהמוח כולו משועבד לעבודתו יתברך -
עמי הארץ רואים זאת ומתייראים.

מסופר על הרב מפוניבז' זצ"ל, שנסע פעם עם ה'חזון איש' זצ"ל
במונית באחת הערים בארץ. בימים ההם עוד לא היה חשש כל
כך גדול מנסיעה בשכונות הערביות, ואכן בדרכם חלפו שני גדולי
הדור באחת מן השכונות הללו. אלא שבדיוק אז טמנו כמה פרחים
מארב למונית, והחלו לידות לעברה אבנים.

הנהג חשש מאד מפניהם, אבל ה'חזון איש' ביקש ממנו לעצור. הוא
פתח את הדלת, ונהג המונית נזעק בבהלה: "הרב, הזהר נא! הרי הם
עלולים לפגוע בכם!". אולם ה'חזון איש' לא שמע לאזהרותיו, הוא
יצא ונעמד מול הנערים הפוחזים, ומיד כשראו אותו - ברחו משם
כולם כל עוד נפשם בם.

שמעתי מרבי אליקים שלזינגר מלונדון, שהיה מקרה עם בת
ממשפחה חילונית, שחפצה לחיות חיי תורה. היא הוסתרה בפנימיה
של מוסד לבנות, והשלטונות ראו בכך ענין חמור מאד, ממש כמו
חטיפה, ממש כמו בפרשת יוסל'ה שוחמכר הידועה.

במהלך החקירה, היו אמורים חוקרים להגיע לביתו של מרן ה'חזון
אישי, כדי לחקור אותו בענין. הם חשדו בו שיש לו יד בכל הפרשה,
וחשבו אפילו להאשים אותו בחטיפה.

סיפר רבי אליקים, שכאשר השוטרים היו בחוץ, הוא פנה ל'חזון
אישי' והודיעו על כך שהם שם.

אמר לו ה'חזון אישי': "צא ואמור להם שילכו מכאן". אולם רבי
אליקים חשש מהם ואמר ל'חזון אישי' שהוא מפחד מפניהם. אמר
לו ה'חזון אישי': "אתה מפחד, אבל אני לא מפחד!". והוא בעצמו קם
ויצא מביתו אל החצר.

ברגע שהם ראו אותו, לקחו השוטרים את רגליהם והסתלקו משם...

פשוט ברחו מרוב פחד.

זהו זה, כך מתגשמת הברכה: "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך", וכדברי רבי אליעזר הגדול "אלו תפלין שבראש".

כשהתפלין בתוך הראש הרואים מפחדים ומתייראים.

"והיה אם לא תשמע בקול ה' אלקיך שמור לעשות את כל מצותיו... ובאו עליך כל הקללות האלה והשיגוך" (כח, טו)

יש אנשים שאינם רוצים לשמוע את פסוקי התוכחה והקללות שבפרשתנו. ישנם כאלה שמגדילים לעשות ובורחים החוצה. הם לא רוצים לשמוע ויוצאים מבית הכנסת. ואפילו ישנם כאלה אנשים, שהפחד שלהם מהקללות הוא כל כך גדול, עד שהם ניגשים לבעל קורא ומבקשים ממנו: "גיכער, גיכער" - "מהר, מהר", ועוד לפני שמתחילים לקרוא את הקללות הם כבר סותמים את האזניים, כאלה קללות - הם לא רוצים לשמוע...

עליהם המשיל דער הייליגער 'הפץ חיים' זצ"ל משל נורא, וכך אמר: יהודי אחד נזקק לצאת לדרך לצורך פרנסתו. נו, מה בכך? הרבה אנשים קמים, עוזבים את ביתם ויוצאים לדרך לצורך פרנסתם. הבעיה היתה, שבדרכו היה עליו לעבור דרך שדה מוקשים! כן, ככה זה היה, אולי חצי קילומטר של מוקשים וגם בורות ומכשולים. בקיצור, כל הצרות. והסכנה גדלה, כי חלילה וחס, אם לא יתבונן היטב בדרך, עלול הוא לעלות על מוקש ולהתפוצץ, או ליפול באחד הבורות ולשבור את ידיו ורגליו. נורא ואיום.

כמובן, היהודי הזה התהלך כל כך מודאג. "מה אעשה?" - חשב והרהר כל העת, "איך אעבור שדה מוקשים שכזה? כיצד אמלט מנפילה לבורות המפחידים? ומה אעשה כדי שהקוצים והברקנים המצויים שם לרוב לא יפצעו אותי?"

וכאשר המח מהרהר בכאלה שאלות, הלב הולם בחזקה ומי בכלל יכול להירדם...

התיישב האיש על מיטתו ומוחו קודח ממחשבות ודאגות, נשכב וניסה שוב להרדם, אך השינה ממנו והלאה. לפתע מבחינה בו אשתו. היא שואלת אותו בדאגה: "מה קרה לך? מדוע אינך נרדם?",

והוא מספר לה על טרדותיו ועל חוסר המנוחה שיש לו, מכיון שמחר הוא יוצר לדרך.

"מה הבעיה?", שואלת אשתו ולא מבינה, "כולם יוצאים לדרך וישנים בלילה".

"את פשוט לא מבינה מה אני צריך מחר לעבור", מסביר האיש. "אני צריך לעבור שדה מוקשים באורך של חצי קילומטר, ויש גם בורות ועוד מרעין בישין, ואם תהיה לי טעות קטנה, אם קצת לא אשים לב, מי יודע מה יקרה לי, ה' ישמור"...

"מה בכלל אתה דואג?", משיבה לו אשתו, "יש לי עבודה עצה נפלאה. פעם קיבלנו מגבת ארוכה ואני לא משתמשת בה. אבל לך היא דווקא מאוד תועיל".

"כיצד היא תועיל?" - תמה הבעל.

"פשוט מאוד!", הסבירה האשה, "קח את המגבת איתך, תניח אותה על הראש ותכרוך בה את הפנים היטב היטב עד שלא תראה כלום". "ואיך זה יעזור לי?" - שאל הבעל והתקשה להבין את כוונת אשתו. "מה אתה לא מבין?" - גערה בו אשתו, "הרי אתה מפחד מהבורות ומהמוקשים והקוצים שם - נכון? תכרוך את המגבת כמה פעמים סביב הראש, עד שהעיניים שלך לא יראו שום דבר, ואז, כשלא תראה כלום, גם לא תפחד מכלום"...

אומר ההייליגער 'הפץ חיים': "אתם בורחים מהקללות החוצה? זה בדיוק כמו לסגור את העיניים עם מגבת כשעוברים שדה מוקשים... אדרבה! מי שיפתח את העיניים - ישים לב לכל מוקש ומכשול וינצל. החיים הם כמו שדה מוקשים, ומי שעוצם עיניו מהם, בוודאי יכשל שם ויפול. רק מי שפותח את עיניו יכול לעבור את שדה המוקשים בהצלחה, בלא שיקרה לו שום דבר.

בורחים מהתוכחה - זה יעזור לכם? אדרבה, כששומעים את התוכחה, כשמאזינים ומשיבים את הדברים אל הלב, אנו מונעים מעצמנו חטאים. הקב"ה יטהר לבנו לעבדו באמת, ויעזרנו שנשוב בתשובה שלמה.

(מתוך הספר 'חי ראובן')

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992 * או 077-2222-666

סיפר הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל: פעם נערכה אסיפה של גדולי החכמים וראשי הישיבות. כל המוזמנים הסבו סביב שולחן גדול. לפתע נכנס תלמיד חכם צעיר, שאף הוא היה בין המוזמנים. כל הרבנים ישבו במקומותיהם, ולא נותר כיסא פנוי לאותו תלמיד חכם צעיר. אותו תלמיד חכם, כמובן, לא העז לבקש כיסא לעצמו, הוא נשאר על עומדו ונשען על הקיר הסמוך

הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א, על הכרת הטוב ומתיקות התורה

“וְשִׁמְחָהּ בְּכָל הַטּוֹב” (דברים כ"ו, י"א)

יסוד מצוות הביכורים הוא, להחדיר בנו את מעלת הכרת הטוב. “וְיַעֲנִיף וְאֶמְרָתָּ” - תרגיש שאתה עני וחסר כל, הקב"ה נתן לך הכל - “כִּי מִיָּדָה חָפַל וּמִיָּדָה נִתְּנוּ לָךְ” (דברי הימים א כט, יד). וכך מובא בספרו: “ואמרת אליו - שאינך כפוי טובה”.

מדוע החמירו כל כך בעניין זה של הכרת הטוב?

אומר הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל: היצר הרע פועל בעורמה רבה להפיל את האדם ברשתו. אם האדם ילחם חזיתית ביצר - הוא צפוי לכישלון. הדרך היא להילחם בו בחבולות ובעורמה, רק כך ניתן להתגבר עליו ולנצחו.

המידות הרעות טבועות בנפשו של האדם. אם ינסה לשרש אותן ולעוקרן מתוכו - לא יצליח. היצר שולט בו, ולא ייתן לו מנוח. מה יעשה? יערים על היצר כאילו הוא ממשיך לדבוק באותן מידות, ולאחר שהיצר יניח לו - יכוון אותן לאפיקים חיוביים.

למשל, יש בו מידה מגונה של גאווה, היא טבועה בו בעמקי נפשו. הוא חושב בליבו כל העת: “אני עשיתי, אני פעלתי, ואני ואפסי עוד...” אם ינסה לעקור מידה מגונה זו בבת אחת, הוא צפוי לכישלון מראש. מה יעשה? ישתמש במידת הגאווה הטבועה בו - אבל לשימוש חיובי של “וַיִּגְבַּה לְפָנָיו בְּדַרְכֵי ה'” (דברי הימים ב יז, ו).

דוד המלך ע"ה מעיד על עצמו (תהלים קיט, מז): “וַאֲדַבְּרָה בְּעֵדֹתֶיךָ נֶגֶד מַלְאָכִים וְלֹא אֲבֹשׁ”. כשיש לאדם גבהות לב בעבודת ה', הוא עובד את בוראו בלי שום בוש ונמיכות רוח. אדרבה, הוא גאה לעבוד את ה' לעיני כל, ואינו בוש מפני המלעגים עליו. גם אם כולם יתייחסו אליו כאל אדם חשוך ופרימיטיבי, הוא מתעלם מהם וממשיך לעבוד את ה' ולקיים את מצוותיו בגאווה ובעוז.

מכאן נשוב אל מידת הכרת הטוב. שורש כפיות טובה היא מידת הגאווה. הגאווה של האדם אינה נותנת לו להכיר טובה לזולת, הוא מרגיש שבכך הוא מרכיז את ראשו בפניו. אבל כיוון שכפיות טובה היא מידה מגונה מאוד, לא נוח לו להיות כפוי טובה, לכן הוא מוצא פתרון - הוא מדחיק את הצורך להכיר טובה ואומר לעצמו: “מה הוא כבר עשה? אין בזה משהו מיוחד. ובכלל, הוא לא עשה לי טובה, הרי

בכל מקרה הוא היה עושה את המעשה הזה...” ועוד שלל הסברים עצמיים כאלה ואחרים, הכל כדי להמעיט בטובה ולייתר את הצורך להודות לו ולהכיר בטובתו.

לכן, כנגד זה, צריך האדם להעצים את מידת הכרת הטוב בכלל, ובמיוחד את הכרת הטוב לבורא העולם. צריך האדם להחדיר בליבו שבעצם לא מגיע לו מאומה, וכל מה שהוא מקבל - הכל חסד וטובה מאת ה'. על ידי כך יעורר בליבו את הרגש הטבעי של הכרת הטוב לה' על כל מה שהוא נותן לו.

שנינו באבות (ב, ח): “אם לְמִתְּ תִנְחָה תִרְבֶּה, אֵל תִּתְּזִיק טוֹבָה לְעַצְמָךְ, פִּי לְכָךְ נֹצְרֶתָ”. החסבר הפשוט הוא, שאם האדם זוכה להרבות בלימוד תורה - אין זו סיבה לגאווה, בסך הכל הוא עושה את המוטל עליו.

אבל יש להוסיף ולפרש, שאדם הזוכה ללמוד תורה, אל לו להשאיר את הטובה הגדולה הזאת לעצמו, אלא ייתן אותה גם לאחרים ויזכה אותם בתורתו.

יש אדם האומר לעצמו: “אם אני אלמד את האחרים, וגם הם ידעו את התורה כמוני - במה אתגדל עליהם?”. המחשבה הזו היא מחשבת גאווה, ומעידה עליו שהוא אינו לומד תורה לשמה, אלא

כדי להתגדל ולהתכבד בה. לימוד כזה פסול בתכלית! הלומד תורה כדי להתגדל - תורתו נעשית לו סם מוות.

אדם הלומד תורה לשמה, מתוך ענווה, אינו שומר אותה לעצמו, אדרבה, הוא מרגיש זכות עצומה לזכות גם את האחרים - "כי לך נוצרת", זו תכלית האדם בעולם - ללמוד וללמד, שהעולם יתמלא בתורה. אמרו חז"ל (סנהדרין צב ע"א): "כל המלמד תורה בעולם הזה - זוכה ומלמדה לעולם הבא".

רבנו יוסף חיים, ה"בן איש חי" זיע"א כותב, כי אחת ההוכחות לך שתורתם של חכמי ישראל אמת היא, מכך שאמרו (אבות א, א) "וְהַעֲמִידוּ תַלְמִידֵי הַרְבֵּה". חכמי ישראל אינם חושבים על עצמם ואינם דואגים לכבודם, אלא דואגים לכבוד ה' ולתורתו, לכן הם אינם שומרים את התורה לעצמם, אלא מלמדים אותה לאחרים. בכך הם מעידים על ענוותנותם ומוכיחים שהתורה - תורת אמת.

חכמי ישראל בכל הדורות השתבחו בענוותנותם הרבה.

הגאון **רבי עזרא עטיה זצ"ל**, ראש ישיבת 'פורת יוסף', היה רב רבנו, ראש החכמים, כולם היו מרכינים את ראשם בפניו - אך הוא עצמו היה ענוותן ושפל ברך מאין כמוהו. זכיתי להכיר את הצדיק, איזו ענווה, איזו פשטות!

סיפר הגאון **רבי יהודה צדקה זצ"ל**: פעם נערכה אספה של גדולי החכמים וראשי הישיבות. כל המוזמנים הסבו סביב שולחן גדול. לפתע נכנס תלמיד חכם צעיר, שאף הוא היה בין המוזמנים. השולחן היה עמוס, כל הרבנים ישבו במקומותיהם, ולא נותר כיסא פנוי לאותו תלמיד חכם צעיר. אותו תלמיד חכם, כמובן, לא העז לבקש כיסא לעצמו, הוא נשאר על עומדו ונשען על הקיר הסמוך.

רבי עזרא עטיה ראה את התלמיד חכם הצעיר עומד מן הצד, וליבו נחמץ. מה יעשה? אילו היה יכול, היה קם ממקומו ומפנה את כיסאו לאותו תלמיד חכם צעיר ונעמד מן הצד, אולם ידע רבי עזרא שאותו תלמיד חכם - כמו גם שאר הנוכחים - לא יסכימו לך בשום אופן. מה עשה? קרא לאותו תלמיד חכם ולחש לו באוזנו: "איני חש בטוב, אני חייב ללכת הביתה... אנא, כדי שהמקום שלי לא יישאר ריק, אבקש ממך, תעשה לי חסד, שב במקומי!"...

רבי עזרא עטיה קם ויצא מן האולם, ואותו תלמיד חכם התיישב במקומו. כך הצליח רבי עזרא בענוותנותו ובחכמתו הרבה להושיבו בדרך כבוד בלי שיתבייש. איזו ענוות אמת, איזו חכמה!

"וְשִׁמְחֵת בְּכָל הַטּוֹב" (דברים כ"ו, י"א)

התורה כוללת כל הטובות שבעולם

ה'אור החיים' הקדוש אומר על פסוק זה את דבריו הידועים: "גם ירמוז במאמר 'בכל הטוב' אל התורה, כאומרם ז"ל (ברכות ה ע"א): 'אין טוב אלא תורה', שאם היו בני אדם מרגישים במתיקות

וערבות טוב התורה, היו משתגעים ומתלהטים אחריה ולא ייחשב בעיניהם מלא עולם כסף וזהב למאומה כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם".

הגאון **רבי חיים ברים זצ"ל** אמר באחת משיחותיו בכולל 'פורת יוסף', כי ניכר בדברי רבנו ה'אור החיים' הקדוש, שהוא עצמו הגיע לדרגה זו של הרגשה ברורה במתיקות וערבות טוב התורה, וזאת לאחר שזיכך את עצמו בעידון אחר עידון, והגיע למה שכתב בפסוק הקודם: "והשתחוית לפני ה' - בזה העיר רוח חיים בטובה המופלאת בתענוג המופלג אשר יזכו אליו הצדיקים, והוא שתתקרב נפש הצדיק לפני אור הנערב, ותשתחוה לפניו באין מסך מבדיל, אשרי נפש אדם שתגיע לגדר מופלג כזה".

הרב מפוניבז', רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, ידוע היה במסירות נפשו המופלאה להקמת מקומוות תורה. גם בזקנותו היה מכתת רגליו ממקום למקום, לאסוף כספים עבור הישיבות שהקים.

פעם שאלוהו מה גרם לו לכל זה, מה דחף אותו כך למסור נפשו על התורה, והוא פתח וסיפר את המעשה הבא:

בהיותו ילד קטן בעיירה פוניבז', היה אביו רגיל בפורים לשלוח משלוח מנות לרב המקום, והיו עושים הגרלה מי מבין הילדים יזכה להביא את משלוח המנות לרב, ועלה בגורל אחיו הגדול.

אבל באותה שנה ארע דבר גדול. בזמנם, להשיג ש"ס שלם זה היה חלום רחוק מאוד... אפילו להשיג רק כרך אחד מהש"ס, מודפס בצורה טובה ומסודרת, עם אותיות מאירות עיניים, היה דבר קשה מאוד. בדרך כלל, הספרים המצויים היו מחוקקים והדפים מודבקים. באותה שנה, אביו של הרב מפוניבז' זכה להשיג מסכת בבא בתרא חדשה, בהוצאת דפוס וילנא, וביקש להעניק את הספר היקר לרב העיירה.

לאחר שנתן ביד האח הגדול את משלוח המנות של הרב, פנה אל האח הצעיר, לימים הרב מפוניבז', והשיט לו את הספר ואמר: "אתה תתן זאת לרב בנוסף למשלוח מנות, ותאמר לו שזו מתנה אישית ממני לכבוד הרב".

הלכו שני האחים אל רב העיירה. הרב קיבלם בחום. תחילה הגיש לו האח הגדול את משלוח המנות. הרב הודה לו בחום ונשקו על מצחו. לאחר מכן ניגש אליו הרב מפוניבז', הגיש לו את הגמרא המהודרת ואמר: "זו מתנה אישית מאבא!".

הרב כל כך התפעל והתרגש מהמתנה, עד שחיבקו ונישקו בחום, ושוב נישק את הבן הגדול... שמחתו הרקיעה שחקים. הוא פרץ בשיר ורקד ריקודי שמחה, כשבידו הספר היקר - מסכת בבא בתרא מהתלמוד הבבלי.

ואז פנה אל הרבנית ואמר: "סיכמנו אמנם סעודת הפורים תתחיל בשעה חמש, אך כעת הנני מבקש לדחות אותה בשעה, לשעה שש, כדי שאוכל להתענג וללמוד מעט במסכת החדשה שקיבלת..."

כשראה זאת הרב מפוניבז', את אותה אהבת תורה ויקרות התורה, גמר בליבו שיפעל כל חייו להעמיד ולהרבות תורה בעם ישראל.

ביום אחד, מתקשר אליו המתווך של הדירה, וברוב התרגשות הוא אומר לו: "מזל טוב! הדירה שלך היא!"... מיודענו פקה את עיניו ושאל: "הלא אני הצעתי את ההצעה הנמוכה ביותר על סך \$410,000, וראיתי שההצעות עומדות כבר על סך \$480,000, כיצד יתכן שהדירה היא שלי?"

הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א, אב"ד סאנטוב ליקווד, על נפלאות דרכי הבורא

"וְלִתְהַךְ עֲלֵיוֹן עַל כָּל הַגּוֹיִם" (דברים כ"ו, י"ט)

ביום אחד, מתקשרים אליו, על הקו נמצא המתווך של הדירה, וברוב התרגשות הוא אומר לו "מזל טוב! הדירה שלך היא!"... מיודענו פקה את עיניו ושאל את המתווך בתמיהה: "הלא אני הצעתי את ההצעה הנמוכה ביותר על סך \$410,000, ולאחר שבדקתי וראיתי שההצעות עומדות כבר על סך \$480,000 - משכתי את ידי הימנה, כיצד יתכן שהדירה היא שלי?"

אך המתווך הרגיעו ואמר לו: "הִיךָ רגוע, הדירה הוא שלך ואין לך מה לדאוג!", אך האיש הזה כלל לא נרגע, משהו לא היה כאן כשורה בעיניו, ולכן לחץ על המתווך שיספר לו ויסביר לו בדיוק, כיצד הדירה הוא שלו אף שלא הציע סכום גבוה יותר ממה שהציע בתחילה - \$410,000.

אמר לו המתווך: "בוא ואסביר לך: הדירה שייכת לזוג גויים שחורים ש'נפרדה אצלם החבילה', וכשפנו לבית המשפט לסדר את ענייני הממונות, החליט השופט שהאשה היא הבעלים של כל הנכסים, והכריחו את הבעל לטפל ולטרוח במכירת הנכסים, ובהעברת דמי המקח לרשות האשה.

"אך הגוי עשה מאמצים להערים על אשתו כדי שלא תרוויח הרבה, ולכן החליט שהוא ימכור את הדירה לזה שהציע את ההצעה הנמוכה ביותר! והיות ואשתו אינה יודעת מה היה גובה ההצעות, שכן כאמור הטיחרה במכירת הדירה הוטל בבית המשפט עליו ולא עליה, לכן היה יכול לעשות כאוות נפשו, ולכן היות שהצעתי את ההצעה הנמוכה ביותר - זכית אתה בדירה..."

(מתוך 'נועם שיח' מכון 'אפריון לשלמה')

אחד ממכר"י הקרובים, סיפר לי עובדא שהתרחשה לאחרונה כאן בעירנו לייקווד, ושמע את כל הפרטים המדויקים באופן אישי מבעל העובדא, וכך סיפר:

בעל העובדא התגורר בדירה שכורה עם משפחתו הברוכה בלעה"ר. יום אחד הודיע לו בעל הדירה כי הוא צריך את הדירה לעצמו להתגורר בה, ומבקש הימנו להתפנות בהקדם מהדירה. השוכר פנה לחפש בדחיפות דירה אחרת, אמנם הדבר עלה לו בקושי גדול, כי רוב הדירות היו קטנות מידי ביחס למשפחתו הגדולה, ומה שכן התאים בשבילו, לא עלה בידו להגיע עם בעלי הדירה לסיכום ברור. האיש הזה מוצא את עצמו מצד אחד בלא דירה להתגורר בה, כשמצד השני עומד **בעל הבית** - בעל הדירה - ומכה על קדקדו ואומר לו **צא** מן הדירה שלי! - ואמנם ידועים דברי הז"ל שאמרו (מס' פסחים דף פ"ו ע"ב): "כל מה שאומר לך בעה"ב עשה חוץ מ'צא'" - אבל לאיש הזה לא היתה ברירה אחרת, מאחר שהבעה"ב אף התרה בו, באמרו שאם עד תאריך פלוני הוא לא מתפנה מהדירה, הוא יוציא את חפציו מחוץ לדירה ויזרקנו החוצה על טפיו וחפציו לרחובה של עיר...

לאחר מחשבה מעמיקה, הגיע מיודענו השוכר להחלטה, שבנסיבות אלו אין לו ברירה כי אם לחשוב על קניית דירה חדשה, וכשעשה לעצמו חשבון איזה סכום יש בידו, שהוא יכול לשלם על הדירה שתתאים למשפחתו הברוכה, הגיע לסכום של \$410,000 שבסכום זה יוכל לקנות דירה מרווחת לשכן את משפחתו. אמנם לאחר בירור יסודי, נוכח לדעת שבלייקווד אין לו את האפשרות הזאת לקנות דירה בסכום זה, ולכן החליט לחפש מחוץ ללייקווד. הוא התחיל לברר בעיר "דשאקסון" (Jackson) - הסמוכה ללייקווד, ושם מצא דירה שבעליה מבקשים עבורה לכל הפחות \$400,000, אך מאידך הם רוצים למוכרה לכל המרובה במחיר.

מיד רץ האיש הזה, והכניס הצעה (bid) על סך \$410,000, בתקווה שהדירה תישאר בסכום זה והוא יוכל לקנותה, שכן כאמור היו לו רק \$410,000. אך לאחר כמה ימים, כאשר בדק את ההצעות, ראה שמציעים כבר לקנות את הדירה בסך \$480,000, ולכן משך את ידו הימנה, והסיח דעתו מקניית הבית הזה, מאחר שאין בידו את הסכום לקנייתה.

Dirshu
 דרשו ד' ועונו
 קרן עולמית לחינוך
 ועידוד לימוד התורה

**המבצע הגדול של
 'דרשו' ו'אחינו' חוזר
 לתקופה קצרה.**

**תורמים לפעילות
 הקירוב של ארגון
 'אחינו' וזכים
 במתנות מ'דרשו'.**

**זכייה מיידית של
 הספרים שכבשו
 את העולם היהודי**

ימים אחרונים למבצע הגדול

תרום 28 ש"ח לחודש
 למשך 16 חודשים
 סך כל התרומה 448 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'משנה ברורה'
- סט 'לקראת שבת'
- סט 'דרש דוד'
- חמושה חומשי תורה
- וספר המפתח על משנ"ב

* משנ"ב - 6 כרכים לקראת שבת - 5 כרכים, 'דרש דוד' - על התורה 3 כרכים, ומשנה חומשי תורה בכרך אחד, ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 24 ש"ח לחודש
 למשך 16 חודשים
 סך כל התרומה 384 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'משנה ברורה'
- סט 'לקראת שבת'
- ספר 'דרש דוד'
- וספר המפתח על המשנ"ב

* סט 'משנה ברורה' - 6 כרכים, 'לקראת שבת' - 5 כרכים, 'דרש דוד' - על ימים נוראים / מסכת אבות, ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 23 ש"ח לחודש
 למשך 12 חודשים
 סך כל התרומה 276 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'משנה ברורה'
- של 'דרשו'
- וספר המפתח על המשנ"ב

* סט 'משנה ברורה' - 6 כרכים, וכן ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 20 ש"ח לחודש
 למשך 10 חודשים
 סך כל התרומה 200 ש"ח

וקבל מיידית

- סט 'לקראת שבת'
- וספר המפתח על המשנ"ב

* 'לקראת שבת' סט הספרים שנקרא בשקיקה בכל העולם היהודי, 5 כרכים עם אלפי ספורים מרתקים לפרשת השבוע מלוקטים מהמבחר של עלוני 'לקראת שבת' של 'דרשו' וכן ספר המפתח על המשנ"ב

תרום 21 ש"ח לחודש
 למשך 6 חודשים
 סך כל התרומה 126 ש"ח

וקבל מיידית

3. עותקים של ספר המפתח על המשנ"ב

התקשרו עכשיו 02-5609000

זכיתי לשמוע פעמים רבות מפי קודשו של ה'באר יעקב', הרבי מנדבורנא זצ"ל, שאמר, שהקב"ה זיכה אותו במתנה, שכאשר נכנס יהודי להשיח באזניו את אשר מעיק על לבבו, לאחר שהחל לספר מעט, הוא מבין את כל יתר דבריו, אך בכל זאת הוא ממשיך להקשיב שעות על גבי שעות, והוא באר את סיבת האזנתו הממושכת לדברים שכבר הבין...

הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א על עבודת הלב

!"ועשית אזהם ככל לבבך וככל נפשך" (דברים כ"ו, ט"ז)

גדולי ישראל נותנים עיניהם ולבם למען הכלל. נכנסים אליהם אנשים שבורי לבב, מלאי צער ועגמת נפש, ויוצאים מהם כשחיוך מאיר את פניהם - יש מי שנושא את צערם, מרגיע, מנחם ומברך... צדיקי ישראל מסוגלים לשאת שמיעת צרות אלו ונשיאת עולם של ישראל, כיון שניתנו להם כוחות מיוחדים, כוחות הנהגה על טבעיים ממרומים.

אך גם מאיתנו נדרש לנהוג בחסד לאחים נזקקים. בכל חוג וקהילה ישנם שבורי לב, נצרכים ונזקקים רבים. פעמים רבות פגשתי בכאלו שזעקו במר ליבם: "איני מבקש עזרה כספית, יחס מיוחד או השקעה מרובה, אלא הקשבה, אגא תנו לי מספר דקות של האזנה, של שמיעה אמיתית ושל פניות מכל הלב".

"גדול המלבין שיניים לחברו מהמסקו חלב". האזנה במאור פנים ובחיוך והקשבה אמיתית - הן אלו שמעניקות הרגשה טובה.

יהודי שמנתק את הטלפון, כאשר בא לפניו מר נפש לשפוך את אשר על ליבו, שאינו אומר לבני ביתו להגיד שהוא איננו נמצא... הוא פנוי כל כולו לשמוע את הנזקק - הוא זוכה לגמול חסד אמיתי.

הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל, באר את הבקשה שמבקשים אנו בברכת 'אהבה רבה': "לשמוע, ללמוד וללמד", שכדי לדעת איך להקשיב לזולת "לשמוע" אותו, מה עלינו לעשות? "ללמוד וללמד" - יש להרבות בלימוד. אין זו אומנות פשוטה לשמוע את זולתנו באמת.

הנער חשוב לי יותר מהכסף!

האדמו"ר מפאסצנא בעל 'חובת התלמידים' הצטיין באהבת ישראל מיוחדת, ובמסירות לכל יהודי באשר הוא. לא היתה לו חסידות גדולה, אבל היו לו אלפי אוהבים.

פעם שוחחו אודותיו בעל הפני מנחם וה'אמרי מנחם' מאלכסנדר. אמר הפני מנחם: "הרבנים הפולנים הצטיינו בדרך כלל במוח, ובענין הרגש הם ידועים פחות, אך ספריו של האדמו"ר מפאסצנא - 'חובת התלמידים' וה'כשרת האברכים' - מלאי רגש ואהבת ישראל".

אביו של ר' נתנאל רזינר, שזכה לשמשו סיפר, כי האדמו"ר ניהל

עשרות ישיבות ברחבי פולין, הקים ארגונים שונים, ולשם כך נזקק לגייס כספים רבים.

היה יהודי עשיר, שבכל חודש נהג לבוא אל הרב, ולתרום סכום עצום למען מוסדותיו.

באחד הימים נכנס בחור צעיר, שלא היתה לו שייכות לבעל 'חובת התלמידים' כלל, ושאל האם יכול הוא להיכנס לרבי. הגבאי נעתר לבקשתו, והכניסו לחדרו של הרבי.

לאחר כשעה הגיע היהודי העשיר לבית הרב. הגבאי קיבלו בכבוד, והגביר סיפר כי הוא נוסע לעסקיו, ובא הנה לקבל את ברכת הרב להצלחתו, ובעוד כמחצית השעה יוצאת מהעיר ההרכבת שהוא אמור לנסוע בה.

הגבאי פתח את דלת חדרו של הרבי, וביקש להכניס את העשיר, ובכך לגמול לו טובה על תרומותיו הנכבדות, אך הרבי השיב כי לא יכניסו. לאחר מחצית השעה ביקש העשיר מהגבאי שיבדוק אם כעת הרבי יוכל לקבלו, אך גם בפעם הזו ענה הרבי בשלילה.

העשיר נאלץ למסור לידי הגבאי קויטל עם בקשת עזרה לעסק, בתוספת פדיון גדול, ויצא לדרך.

חלפו שעותיים תמימות, והבחור הצעיר יצא מחדר הרב כשפניו קורנות כשמש באמצע היום. הגבאי המסור נכנס אל הקודש, הקריא באזני הרבי את הקויטל, והרבי נתן את ברכתו.

הגבאי הנאמן פנה אל הרבי ושאל: "רבי, תורה היא - וללמוד אני צריך.

הרי היהודי העשיר רגיל לתרום לרב סכומי עתק. האם לא היה טוב, אילו היה הרבי מבקש מהבחור לחכות להמשך השיחה דקה או שתיים?" השיב ה'חובת התלמידים' במתק לשונו: "אהובי יקירי! אני מקים ישיבות ואירגונים כדי להציל יהודים מרדת שחת ולקרבתם. הבחור הזה הגיע אלי והתחנן: 'רבה, מר לי בלב...' הוא התחיל להשיח בפני את אשר על ליבו השבור. כשפתחת את הדלת לפני שעה, חשתי שהוא מתחיל לשמוע אותי ולהבין את דברי. אלו הייתי מבקשו לצאת, לא היה קיום לכל שיחתי, כי כבר היה נגרם היסח הדעת". והרבי הסביר את עיקרי משנת החסד, שהיו כה טבועים בו: "נכון, אני צריך כסף רב בשביל להציל ילדים, לשם כך גברים ונדיבי עם מעניקים לי תרומות, אבל כעת בא לפני הילד שאני רוצה להציל, שהוא המטרה בכל עסקי, הוא חשוב לי הרבה יותר מאשר הכסף, ולכן לא יכולתי לפנות לקבל את העשיר בעודי עסוק בעיקר..."

שומע תפילת כל פה

זכיתי לשמוע מפי קודשו של ה'באר יעקב' הרבי מנדבורנא זצ"ל, פעמים רבות, שאמר, שהקב"ה יזכה אותו במתנה, שכאשר נכנס יהודי להשיח באזונו את אשר מעיק על לבבו, לאחר שהחל לספר מעט, הוא מבין את כל יתר דבריו, אך בכל זאת הוא ממשיך להקשיב שעות על גבי שעות.

והוא באר את סיבת האזנתו הממושכת לדברים שכבר הבין: "הנה אני צריך זכויות, שאוכל לענות לכל שואל תשובה אמיתית. וזה שאני מקדיש מזומני היקר, על אף שאני יודע לפרטי פרטים את בעיית היהודי, וגורם לכל אדם לצאת מחדרי בהרגשה טובה, בשמים רואים זאת - וניתנת לי סיעתא דשמיא לענות כהלכה, ומתקנים אותי בעצה טובה".

כאשר חבר, מחנך או כל יהודי מאזין לזולתו במאת האחוזים, מתנתק מכל הפרעה כמו שיחת טלפון, ומעניק לו הרגשה טובה - הוא יוצר אווירה נפלאה העשויה להניב תוצאות מופלאות וברוכות! אין הכוונה, שאם יש שיחת טלפון דחופה ביותר יתעלמו ממנה. מותר להרים, אך כדאי להקדים ולומר: "אני מחכה לטלפון דחוף, יתכן שאצטרך להפסיק באמצע".

כאשר הנערז רואה את הרגישות ואת ההתחשבות, הוא חש תחושה נפלאה.

"לשמוע - ללמוד וללמד" - כדי לדעת איך לשמוע צריך הרבה ללמוד וללמד, ובשמיעה נכונה צריך הרב לחולל מהפכה.

על הקב"ה נאמר בתפילה כי הוא "שומע תפילת כל פה" - הוא מאזין ומקשיב לכל תפילותינו, על אף שהוא יודע את כל בקשותינו טרם פצינו פינו. כך עלינו להתייחס לזולתנו - לשמוע אותו ולהקשיב בסבלנות עד תום דבריו.

בקורבין, תפילת 'נשמת' בשבת היתה נמשכת לעיתים שעה ארוכה. ואמר הרבי מקורבין זצ"ל: "כשיהודי נענה במאור פנים לחברו המבקש לשוחח עמו, הקשבתו נחשבת בשמים יותר מאמירת 'נשמת' אלף פעמים!"

אם נחשב במשך כמה שנים מגיעים אנו לאלף אמירת 'נשמת'

בשבתות, נראה כי חולפות כמעט עשרים שנה! בהקשבה אחת יכולים אנו להרוויח אלף פעמים אמירת 'נשמת'!

שמוע בין אחים

בספר 'מאיר עיני ישראל' מובא, שבכל ליל ליום הכיפורים בעת אמירת המילים: "ונסלח לכל עדת בני ישראל ולגר הגר בתוכם", היה מרנא ה'חפץ חיים' זצ"ל מתייפח בבכי עז.

באחת השנים שאלו תלמידו: "רבה! מדוע לבכות במילים אלו?" וה'חפץ חיים' הקדוש, הכהן הגדול מאחיו, הסביר: "גר שמתגיייר לומד הכל מהתחלה. וכאשר הוא נכשל בתחילת דרכו בדבר איסור - יודעים שרק עתה הוא למד, ומבינים שאין לגעור בו.

"והנה, ביחס לקב"ה נחשבים כולנו כגרים. מגיע ליל יום הכיפורים, וכל יהודי מבקש סליחה ומחילה מבורא העולם. ובמה יזכה שתתקבל תפילתו ויתקיים בו: 'ויאמר ה' סלחתי כדברך?' - על ידי שיקיים 'ונסלח לכל עדת בני ישראל', ויתייחס לכל יהודי בסלחנות ובסובלנות, כפי שנוהג כלפי 'הגר בתוכם'..."

בתפילת הימים הנוראים משבחים אנו את הקב"ה בהיותו "מבין ומאזין, מביט ומקשיב". לכאורה מהי השייכות בין האזנה והקשבה להבנה?

אלא, שהקב"ה מאזין האזנה מלאה בינה. הקשבתו יורדת עד לפרטים הדקים ביותר של המתפלל.

גם על משה רבינו, אביר הרועים נאמר: "וישמע משה וייטב בעיניו" (ויקרא י, כ), כאשר משה רבינו שמע את זולתו, ניכר היה במבע עיניו שהדברים טובים בעיניו. על פי מבע עיני המקשיב, אפשר לראות אם הוא מסכים לדברים ששמע, אם הוא חי ומרגיש אותם. יש ביטוי: "עינים אומרות..."

"וישמע משה וייטב בעיניו" - זוהי השמיעה הראויה, יש להקשיב לכל יהודי בעיניים מאירות, שמחות ומבינות.

אם נטה אוזן לשמוע את חברינו בצורה הראויה, ונדבק במידותיו של הקב"ה, נגרום לאבינו שבשמים נחת רוח, ונזכה שגם הוא יבין ויאזין לבקשותינו.

אולי מחר נאזין לך...

רבי צדוק הכהן, הכהן הגדול מאחיו, חיבר עשרות חיבורים בנגלה ובנסתר, והיה בעל ראש חרף מאין כמוהו. הוא חישב את עיתו ורגעיו בדקדוק בצורה נפלאה. לפני ראש השנה היה רושם בפנקס את כל סדרי הלימוד שלו לפרטים, למשך השנה הקרובה כולה.

באחת השנים, נכנס לביתו בראש השנה באיחור של כעשרים וחמש דקות ואמר: "נראה שהשנה לא נוכל לאכול את האפיקומן לפני חצות!".

סובביו לא הבינו את דברי ההייליגער רבי צדוק. והוא הסביר, כי סדר יומו תוכנן בקפידה. משהגיעה ההפסקה, נכנס לחדר במטרה ללמוד ולשנן את החוננות הראויות בתקיעת שופר. והנה נשמעו דפיקות בדלת. תחילה חשב הוא לא לפתוח, אך כאשר הנוקש לא חדל מדפיקותיו פתח.

השולחן היה ערוך, המיטות היו מוצעות, כל ילד כבר ידע את פינתו הקבועה בבית סבא. אני מנסה להצית את הגז ו... הגז לא נדלק. 'התעופפתי' למטה כדי להחליף את הבלון, נדהמתי לגלות כי אין גז גם בבלון השני...

כיבוד אב ואם זו מצווה ראשונה במעלה, ולצידה גם החובה להיזהר ביתר שאת שלא לבזותם חלילה בדיבור או ברמיזה בעלמא, ואפילו לא במחשבה שבלב

מאת: הרב ישעיהו לב

"ארור מְקַלָּה אָביו וְאִמּוֹ" (דברים, כ"ז ט"ז)

אחד האיסורים החמורים בתורה, שמצוי מאוד לעבור בהם אם לא נזהרים באופן מיוחד, הוא האיסור לבזות את אביו ואת אמו, כמו שכתוב בפרשתנו "ארור מקלה אביו ואמו", וברש"י ביאר: "מקלה אביו" - מזלזל, לשון "ונקלה אחיך".

וכתב הרמב"ם ב'יד החזקה' שלו, (פרק ה' מהלכות ממרים, הלכה ט"ו) "שכל המבזה אביו או אמו אפילו בדברים ואפילו ברמיזה, הרי זה ארור מפי הגבורה שנאמר 'ארור מקלה אביו ואמו'".

אכן בספר 'חרדים' הפליג בעניין ובאר, שאפילו מי שאביו ואמו נבזים בעיניו, ואינו מבזה אותם בפיו ובלבו, עובר בארור זה, ועונשו גדול מאוד. על אחת כמה וכמה כשמבזה אותם ברמיזה, בקריצת עין או חלילה וחלילה בדיבור פה, אין ספק שמדובר בעוון חמור עד מאוד, ויש להיזהר בו בזהירות מופלגת.

ובאמת, בעניין זה של הזהירות בכבוד אב - גדול מאוד הניסיון, משתי סיבות: האחת, משום שלא פעם ההורים אכן טועים ביחסם לילדים, ובניהם ובנותיהם שחייבים לכבד אותם בכל לב - מתקשים עד מאוד, ומרגישים שמדובר במצווה שהיא למעלה מיכולתם.

סיבה נוספת נעוצה בכך, שעיקר מצוות כיבוד הורים נהגת בילדים ונערים עד הגיעם לבגרות, ודווקא בגילאים אלו אין להם את כובד הראש הנדרש כדי לנהוג בהוריהם בכבוד הראוי.

ועוד יש שלב קשה מאוד של הניסיון, כאשר ההורים מוקינים, ולפעמים אין הילוכם בנחת עם הבריות, או שהטבעים שלהם משתנים, והדבר גורם לילדיהם לזלזל בהם במחשבה ובדיבור, וזהו ניסיון גדול מאוד, שצריך להיזהר מאוד שלא להיכשל בו חלילה.

מה קרה לבלון הגז?

הנה לנו סיפור נפלא שהתפרסם בעבר בספר 'ונפלאותיו לבני אדם', בתגובה לסיפור אחר, ואנו עושים בו שינוי עריכה קלים בגלל השינוי בהקשר.

"זכיתי בזכות כבירה של הטיפול באבי הישיש", מספר בעל

המעשה. "אבי ז"ל היה עצמאי מחד, אבל בגילו המתקדם היה חשש שייפול בדד בביתו ולא יהיה מי שיעזור לו, וכן היינו צריכים לסייע לו בהתנהלות היומיומית, ולכן לא רצינו להשאירו להתגורר לבד בביתו לאחר שהתאלמן.

"אני בן זקונים, ואני הוא זה שטיפלתי באבא תשע שנים תמימות. בשנים המוקדמות, היה לאבא מאוד קשה עם המעבר מביתו אל ביתי, ומה שבפרט הקשה עליו היו השבתות. אבא רגיל היה לסביבה שלו, ל'טיש' בו היה משתתף שנים רבות סמוך לביתו, משום כך קשה היה לו המעבר הזה. החלטנו אז כי במשך השבוע אבא ישהה אצלי, ובשבתות נבוא כולנו לביתו.

"נבוא כולנו" פירושו של דבר, לארגן ביום ישיש לחוץ שבעה ילדים רחוצים, לארגן שכל מאכלי השבת יהיו ארוזים, לצאת בנערנו ובזקנינו אל הרכב חצי שעה לפני שבת, ולהתפלל לה' כל הדרך שלא יישפך כלום שם בתא המטען... מייד בבואנו לדירתו של אבא להעמיד את הסירים על הפלטה, ועוד טרדות כהנה וכהנה. ביודענו עד כמה הדבר נוגע לאבא - החלטנו לעשות זאת, בסייעתא דשמיא.

"אבא היה יוצא ביום ישיש בבוקר עם מונית לעבר ביתו, מכין עבורנו את הבית, פורס סדינים ומציע את המיטות, עורך שולחן וקונה את החלות - כך קיבל אותנו בסבר פנים יפות בבואנו לפני שבת. מלבד התועלת שנגרמה לאבא בעצם שהותו בביתו בשבת, כפולה ומכופלת היתה התועלת הנפשית שהיתה לו בהרגשה

ונשמתי לרווחה. זה לא היה קל, לא קל היה לשמור על קור רוח במהלך הלחץ, לשמור על כבוד סבא ועל כבוד ההורים, על כבוד הילדים ועל הכבוד העצמי. זהו זה, סיכמתי לעצמי, כך היה צריך להיות.

"והנה למחרת בבוקרו של שבת, התעוררנו כולנו לשמיעת חבטה חזקה. רצנו כל עוד נשמנתו בנו אל חדר הילדים לשמע הצעקה שעלתה משם, נדהמנו לגלות כי בנו התינוק השובב, שטיפס על מקום גבוה - נפל על הארץ וספג מכה אדירה בראשו.

"דקה ארוכה עוד ישב על הארץ וילל, פחדנו להזיז אותו שמה אירע לו משהו. והנה, אחרי שתי דקות, החל לחייך בשעשוע למראה כל המשפחה הניצבת מולו, קם על רגליו, והחל רץ אל עבר אמו כהרגלו תמיד. בקיצור, חוץ מנפישות במקום המכה, היו ידיו ורגליו פעילות כתמיד. בעוד צחוקו מתגלגל בבית לאורך כל השבת, נתונים היינו בחרדה לשלמו ובתקווה כי הכל בסדר.

"במוצאי שבת שוחחתי עם רופא, שהציע לי לערוך לו 'צילום גולגולתי', לוודא שהכל תקין. את הצילום עשינו עוד באותו ערב. אחר יומיים קיבלנו את תוצאות הצילום, שברוך השם הכל בסדר. 'סביר להניח שהיה כאן זעזוע פנימי כלשהו, אשר היה עלול להיות מסוכן מאוד ורב השלכות', אמר לי הרופא ברצינות, 'נפילה שכזאת אינה משאירה תינוק בגילו נקי מחבלה בדרך כלל, פשוט היה לכם נס!'. בעוד ליבי פועם מהדברים, המשיך הרופא להצליף דבריו: 'עלולים הייתם לבלות איתו בבית החולים ימים ולילות, האלוקים אוהב אתכם, ומנע מכם את כל זה!'.
"שבת הביתה. הייתי צריך להיות טיפס בכדי לא להבין, שהטריחו אותי משמים ביום שישי, ובכך מנעו ממני טרחת דאגה זו עם בני חס ושלום. היה על מוחי להיות עיוור, בכדי שלא להקביל את קורות היומיים האחרונים ולראות ש'כל טרחה - תמורת טרחה'.
טרחת כיבוד אב נטלה ממני את הטרחה עם בני שיחיה.

"כששמעה רעייתי מכל הקורה, אחז אותה הלם: 'שמעו, אמרה, 'אנו ממשיכים עם השבתות הללו הלאה והלאה, לא נותר על שבת אחת!'. לאור זאת נסעתי במשך השבוע אל בית אבי, להזמין בלוני גז ולברר איך התרוקן הבלון בצורה כה מוזרה.
"קוראים יקרים, שמעו היטב: בהגיעי לביתו של אבא, ניגשתי ישר אל הכיריים, הדלקתי את הגז, ו... הלהבות הכחולות מפוזות יפה. שיערתי שאלו הם שיירי בלון שלפתי עלו, ירדתי במהירות לעבר הבלונים, ואני בודק ורואה כי הבלון החדש שהזמנו לא מכבר - מלא וכבד! לא האמנתי לאשר אני רואה, סגרתיו ופתחתיו שבע פעמים, עד כי המום הייתי לגלות, שהבלון פשוט מלא כחדש! כנראה שברגעי הלחץ לפני שבת לא הבחנתי בכך, נראה היה לי כי הוא קל ומרוקן לגמרי.

"אטמו את עיני משמים בשעה ההיא, הטריחו אותי בטרחת מצוה, ופטרונני בכך מטרחה אחרת. נעניתי ואמרתי 'הלל' השלם, על אותה טרחה שהיתה מנת חלקי. ומאו ועד עולם, מלא פי הודיה לה' יתברך על כל טרחה וטרדה הפוקדות אותי בעל כורחי, לאשר איני יודע מה היה מנת חלקי לולי כך..."

...

ש'הוא זה שמארח אותנו'. גם העול בריא היה עבורו מאוד, היה עליו להכין ולסדר ולקנות. השבתות הללו העמידוהו על רגליו מבחינת הביטחון העצמי שלו, ועל כך נתונה תודתי לריבונות שנתן לי שכל ותבונה לנהוג כך.

"באחד מערבי שבתות אלו יצאנו שוב ל'מבצע' הזה, להלביש את הילדים לשבת, לסיים את הכל, ולוודא כי לא שכחנו כל פריט, וכי לקחנו איתנו את כל מאכלי השבת. שוב התקפלנו כולנו אל תוך המכונית ויצאנו לדרך, כשהפעם משאירים אנו מאחורינו בית 'מבולגן' ויוצאים לביתו של סבא.

"בהגיענו, קיבל סבא את פנינו כהרגלו תמיד. השולחן היה ערוך, המיטות היו מוצעות, כל ילד כבר ידע את פינתו הקבועה בבית סבא. זוגתי פנתה עם אחת הקדרות לעבר הגז, מנסה להצית את הגז ו... הגז לא נדלק. 'התעופפת' למטה כדי להחליף את הבלון, נדהמתי לגלות כי אין גז גם בבלון השני. 'זה לא יכול להיות', אמרתי לעצמי, 'הרי רק לאחרונה הזמנו בלון חדש, וכי מישהו השתמש כאן כשאבא לא היה בביתו?!'
"המרק קפוא, הכל קר, שבת מתקרבת, וגז אין! שכן ישיש אחד התגורר ליד אבא, ניסיונו להיעור בו, אלא שכנראה נרדם, לא פתח את הדלת. חישוב מהיר העלה פתרון אחד, שבים הביתה - ומיד. הסברתי לאבי כי אנו 'תקועים', וכי אין ברירה אחרת אלא לשוב הביתה במהירות. אבא התאכזב קשות, אני שבעתיים, הילדים השמיעו 'אוף' ארוך וממושך, שביטא את קוצר הרוח של כולם. רעייתי היתה על סף התמוטטות - אחר כל הטרחה בעקירה מהבית לריק ולהלב. מה עוד שהבית הפוך על פניו, ואינו מוכן כלל לקראת שבת.

"לא היתה ברירה, רצנו כל עוד נשמנתו באפנו אל הרכב, דחפנו את הביגוד ועשינו 'טשולנט' אחד גדול של מזוודות פתוחות עם חלות ודגים, כך שעטנו במהירות. בדרך, ליד בית הכנסת, ירד אבא מהרכב. הגענו הביתה קרוב מאוד לכניסת השבת. "הפשלת' שרוולים כנער, הכנסתי את כל הבית לקלחת עשייה מהירה - לסדר את הבית לשבת. כשהסירים בעבעו על האש בביתי, כבר היה כל המוקצה מונח בערימה אחת גדולה בפניה מסוימת בבית: טייפ על טלפון, על צבעי ילדים, על מסרקות, על קלטות, על עטים, על חלילים. מישהו הפליא לעשות שמצא את המפה בבלון הזה, ערכנו שולחן במהירות, ורק כששמע הצפצוף השני נזכרנו שעדיין לא הכנו את הנרות..."

"הקב"ה אוהב אתכם..."

"רעייתי הצליחה לשלוף את עצמה, איכשהו, ממהומת המטבח של הרגעים האחרונים, לעבר הדלקת הנרות. לפני שנכנסה לנוח קמעא ממה שעבר עליה בשעה האחרונה, אמרה לי את המילים הבאות עם דמועות בעיניים: 'אינני מסוגלת יותר עם השבתות האלה, גמרנו עם זה!'.
"שיהיה כך. וכי אתי ישב עתה לדון בדבר? עדיין לא הייתי במקווה כהרגלי, ועם ישראל כבר אוהז באמצע מנחה. עזבתי את הבית

הודיעו לי שלפי תנאי מסגרת 'קניין ש"ס', איני זכאי לקבלת המלגה המדרבנת ורק אכנס להגרלות, אך החלטתי שבתכל'ס זה האינטרס שלי - לדעת את הש"ס, ובאם אצטרף כחבר למסגרת אף בלא קבלת מלגה, היחיד שירוויח מזה, יהיה רק אני, וזה מה שברוך השם עשיתי...

סוד ההצלחה; תכנון מוגדר ומסודר מראש

יום חמישי שלפני המבחן כ'יום חזרה', בו אני לא לומד את שאר הלימודים הקבועים, וכך מספיק לחזור בחמישי-ששי בערך על כל השלושים דף בלימוד וסיכום (לא באופן של לימוד מילה-במילה, רק בלימוד בסיכום המסייע מאוד לזיכרון הלימוד) מתוך הגמרא, את השיטות, הקושיות והתירוצים".

האם אתה מתכוונן למבחן המסכם? ואיך?

"כל אחד צריך לבחור לעצמו סדר לימוד שינן וחזרה המתאים לו", מבקש הוא להדגיש, כשהוא מומשיך: "אישית אני מתחבר שבחודש הרביעי בו מתקיים המבחן, אני מוסיף לצד הלימוד הרגיל, חזרה מהירה בכל יום על שלושה דפים, וכך עד המבחן מספיקים לחזור על תשעים הדפים הראשונים, בנוסף לשלושים דפים החדשים מהחודש הנוכחי" (אכן, מציין הוא; בתקופה שהיינו לומדים דף וחצי ביום, היה יוצא לפי הסדר שבכל ארבע שבועות כבר למדנו את השלושים דף, ואז בחודש שיש 'מבחן מסכם', בדרך כלל יש 5 שבועות עד למבחן החודשי, אז היינו מקדישים את השבוע הנוסף לחזרה על מאה ועשרים דף!)

איך מתכוננים למבחני 'קניין ש"ס'?

"סוד ההצלחה, בעצם, מטעים הרב בן שלום, "הוא תכנון מוגדר

הרה"ח אהרן כהן

חודש אלו כבר נפתח בהיכלי הישיבות והכוללים, כשאצל חברי מסגרת 'קניין ש"ס' הדבר בולט וניכר באופן מיוחד. בעוד כחודש ומחצה, עומדים הם בפעם השלישית להיבחן במחזור הנוכחי במסגרת הדגל של 'דרשו' והיא 'קניין ש"ס', לזכות לדעת את כל הש"ס בשלמות, כשהפעם יזכו להיבחן על 630 דפי גמרא בפעם אחת. לתועלת אלפי המצטרפים החדשים, שהצטרפו במחזור זה לדרך הארוכה שהיא קצרה, לדעת את הש"ס - פנינו להרה"ג יעקב בן שלום מהעיר רחובות, ומחשובי האברכים ותלמידי החכמים בכולל 'אדם צובא' בראשון לציון.

מתי התחלת ולמה?

"האמת שכבר לפני שני מחזורים זכיתי להצטרף, ולהיבחן בכל חודש על הלימוד החודשי כסדר. בהמשך, כשהתחילו את המחזור הקודם, התעורר בקרבי הרצון הפנימי, הנוער בלב כל יהודי, לזכות לדעת את הש"ס, והחלטתי להצטרף למסגרת 'קניין ש"ס', בתקווה שאכן באמצעות המסגרת המיוחדת אוכה להגיע למטרה".

ואז החלטתם להצטרף?

"אמנם כך, הצטרפתי והתחלתי להשתתף במבחנים הגדולים, עם כל הכרון, בתוספת השקעה מרובה של שינון וחזרות על הלימוד שוב ושוב. אף שהודיעו לי שלפי תנאי המסגרת איני זכאי לקבלת המלגה המדרבנת, ורק אכנס להגרלות, אך החלטתי שבתכל'ס זה האינטרס שלי, לדעת את הש"ס, ובאם אצטרף כחבר למסגרת אף בלא קבלת מלגה, היחיד שירוויח מזה, יהיה רק אני, וזה מה שברוך השם עשיתי".

איך אתה מתכוונן למבחנים החודשיים?

"בעבר הייתי לומד בחברותא דף וחצי כל יום, דהיינו בכל יום דף וחצי חזרה של אתמול ודף וחצי חדשים של היום, ואז היינו גומרים את הלימוד השבועי בחמישה ימים ונשאר שיש שבת לחזרה שלישית על כל השבוע. כיום, אני לומד כל יום את ה'דף היומי', כשלמחרת לפני הדף החדש אני חוזר את הדף של אתמול, כשבסוף השבוע אני חוזר על כל הלימוד השבועי.

"בהמשך, בשבוע הרביעי של המבחן החודשי, אני מקדיש את

שמתי לב, שבלא מתכוון אני מונח ממש במסכת, וההסבר אכן הוא פשוט מאוד. כיוון שבכל שנה חזרתי פעם אחת, אז לא עברה שנה שלמה בלי חזרה, וכך זה נשמר בראש. ואת זה מרוויח כל המשתתף במסגרת 'קניין ש"ס', שבכל חצי-שנה או לפחות בכל שנה, משנן הוא שוב את כל הלימוד, וממילא הדבר נשמר בזיכרון".

מה אתה משיב להבר/מכר המתעניין אצלך על הצטרפות לתכנית 'קניין ש"ס'?

"צריך להיות מסודר ולדעת מה לומדים כל יום, ולהיות מתוכנן לכל השנה או חצי שנה קדימה. בנוסף, כדאי לתכנן באופן שיש קצת 'זרבה' למקרי אונס וכדומה. כשכל זה בוודאי רק אחרי שידעים את האמת הפשוטה, שכדי להצליח צריך מסירות נפש אמיתית, ללמוד כל יום חוק בל יעבור. כמובן, ממהר הרב בן שלום להרגיע, "אף באופן של כישלון חס ושלום, אין להתייאש, רק להתחדש ולהמשיך הלאה, כשראוי להוסיף בצד להשלמות החיסורים והחורים".

לסיום מבקש הרב בן שלום להדגיש את המסייע מאוד בהצלחה, והיא המחשבה והידיעה שהצטרפות למסגרת גורמת לנו לעמוד הרבה יותר בתורה, לצד ניצול שעות וימים, שבלי ה'מחייב' של המסגרת היו הולכים לטמיון, כי ברגע שיש רצון חזק ואישי להספיק את החומר - הרי מגלים הרבה יותר כוחות, והמחייב הזה של המסגרת מבחנים' גורם אכן לרצון חזק, וכמובן שכל זה לצד הריבוי בתפילה כל הזמן לזכות לסייעתא דשמיא, ללימוד וידעת התורה כי היא בלא הא לא סגיא.

לסיום, מבקש הרב בן-שלום להבהיר; "לא תמיד מי שנבחן ירגיש שהוא יודע הכל, אבל בכל מצב התכנית הזו מדרבנת לחזרה ולעוד חזרה, שבסופו של דבר זו הדרך היחידה ליכור ולדעת יותר ויותר, ולהגיע לקיום הציווי של התורה הקדושה 'ושנתנם' - שיהיו ד"ת מחודדים בפ"ך, שאם ישאלך אדם אל תגמגם ותאמר לו, אלא אמור לו מיד. ובסופו של דבר ודאי שמי שיתמיד בזה - הקב"ה ישלח לו סייעתא דשמיא מעל הטבע לדעת ולזכור!".

שלוחת תגובות לכותב המאמר,
כתבו ל: a0533185209@gmail.com

ומסודר מראש. פשוט, לוקחים מחשבון ומחשבים על כמה דפים הולכים להיבחן, ומחלקים את זה לחודשים מראש, וכך בכל יום מוסיפים וחוזרים סך דפים לפי התכנית". אכן נזכר הוא בדברו במבחנים הראשונים, שאז היו כלשונו 'רק כמה מאות דפים', הייתי מקדיש את 'מי בין הזמנים' ואז חוזר על כל החומר".

איך באמת מצליחים להתכונן למבחנים המסכמים, של אלפיים דף ויותר, שאז אף בחלוקה לחודשים מראש, יוצא סכום גדול לכל יום? "לי אין פתרון אחר. פשוט צריך להתאמץ ולהקדיש בכל יום ויום זמן לחזרות, בתכנון מוגדר ומחושבן מראש", מבהיר הוא בפשטות כבעל ניסיון מאושר.

מה יש לך לומר לאלו שהצטרפו, אך הם מרגישים שהם נכשלו או שזה מדי גדול עליהם?

"ראשית, כאמור, צריך לחדד לעצמנו, של מי האינטרס לדעת את הש"ס? בנוסף לזה, אשתף מניסיוני שלא היו לי ציונים טובים מדי במחזור הראשון, מכל מקום, מאוד כדאי להמשיך ולהישאר במסגרת, שאז מטבע הדברים כשמשננים בכל חצי-שנה את הלימוד, הרי כשמגיע המחזור הבא - קולטים הרבה יותר מהר את הלימוד, וזוכרים הרבה יותר, כי כבר שיננו וחזרו עליה בעבר. כך מרוויחים שיש יותר זמן לחזרות הגדולות על כל החומר. והעיקר לא להתייאש, ולהמשיך בכל הכוח גם כשלא מונחים כל כך בעניין, כי חזרה ועוד חזרה ועוד חזרה - ובסוף יודעים.

"נקודה נוספת - כדי לזכור ולהיות מונח היטב בסוגיא, צריך לסכם בסוף כל עמוד או דף, במילים אישיות שלנו את הדף, באופן זה זוכרים הרבה יותר טוב את הלימוד. למשל כשיש כמה תירוצים לגמרא, בסופם כדאי לומר במילים שלנו: יש כך וכך תירוצים; הראשון הוא כך וכך. וכן לגבי הראיות והקושיות - לסכמן בקצרה במילים שלנו, בסוף כל עמוד או עניין".

כראיה מדרבנת משתף הוא שוב בסיפור אישי; "במשך כמה שנים למדתי בחג הסוכות את מסכת 'סוכה', בחלוקה של שמונה דף ליום, וכך הייתי מסיים את כל המסכת בחג הסוכות. אחר כמה שנים

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'

שמעתי פעם סיפור מרעיש, שאירע אצל קדוש עליון הגאון המופלא רבי נחום לעווי משאדיק זצ"ל, מאנשי הסגולה הגדולים בירושלים. סופר עליו כי הוא זכה לגילוי אליהו, ועוד סיפורי שגב נוראים...

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

היתה טעותו המרה של ירבעם, אשר בזה הפסיד את כל עולמו. "אנחנו", הסביר רבי ניסים, "צריכים לעבוד את הקדוש ברוך הוא, לא לפי מה שאנחנו חושבים וקובעים, אלא כפי איך שהוא רוצה וקובע! הוא המלך, ואנחנו מושועבדים לו. הבורא יתברך נתן לכל אדם את הכלים והמטרה, ואנחנו צריכים להשתמש בהם כרצונו. אם הקדוש ברוך הוא אומר ליירבעם, שעבודתו כעת היא להיות שני לדוד המלך, הרי שזה מה שהוא צריך לעשות! אם הוא רוצה להיות בדרגה אחרת, אפילו גבוהה יותר - הרי שהוא לא עושה את רצון השם; ועל כך הוא נתבע באופן הנוראי ביותר שייך!"...

חלק בלתי נפרד מקבלת עול מלכות שמים, שחייב כל אדם לקבל על עצמו, הוא להסכים עם המצב והתנאים, הכלים והיכולות שהקדוש ברוך הוא העניק לו - ואיתם הוא אמור לעבוד את בוראו! חלק זה היה חסר ליירבעם בן נבט, ובוזה למעשה הוא איבד את כל חלקו לעתיד לבוא.

והדברים כל כך נוגעים למעשה; הרי כמה פעמים חולפים הרהורים שונים אצל האדם - אילו הייתי גר בעיר פלונית, לומד ביישיבה אלמונית, או לומד עם חברותא פלמונית, הייתי שוקד על התורה יומם ולילה. כל אלו הרהורים נובעים מעצת היצר, כי רצון השם שהאדם יעבוד אותו באותם כלים ומצבים שהוא העמיד אותו בהם! זו העבודה שלו ואין בלתה, ואילו הוא ישכיל לנצלה ולנתבה לטובה - הוא יצמח וישגשג, ואילו יפסיד אותה יאבד עולמו.

רבי נחום משאדיק שובר את הצום סמוך לשקיעה

שמעתי פעם סיפור מרעיש שאירע אצל קדוש עליון, הגאון המופלא רבי נחום לעווי משאדיק זצ"ל, מאנשי הסגולה הגדולים בירושלים.

זכרני מלפני עשרות שנים, נהוג היה בכלל 'חזון איש' בני ברק, שבשבתות של חודש אלול, לאחר סעודה שלישית - מסרו שיחות מוסר ודברי התעוררות רבני וחכמי הכולל, ביניהם גדולי תלמידי מרן ה'חזון איש' זצ"ל. בין גדולי התורה שנשאו מדברותיהם בכל שנה בקביעות, היו מרנן ורבנן גאוני ישראל: רבי אהרן לייב שטיינמן, רבי מיכל יהודה ליפקוביץ ורבי נסים קרליץ, זכר צדיקים וקדושים לברכה. השיחות הללו עוררו רושם עצום על המשתתפים.

אני זוכר עד היום, את תוכן השיחה שנשא רבי נסים קרליץ באחת השנים. הוא אמנם מסר אותה בשפה רהוטה ופשוטה כדרכו, אולם תוכן דבריו מרעיש ממש, וניתן להפיק ממנו לקח עצום:

ידועים דברי חז"ל במסכת סנהדרין (קב, א) אודות ההצעה שהציע הקדוש ברוך הוא ליירבעם בן נבט, שהרשיע והחטיא את ישראל: "חזור בך, ואני ואתה ובן ישי נטייל בגן עדן". בהכרח שלירבעם היו השגות עצומות, אם הוא קיבל הצעה כזו מבורא עולם. כיצד הוא הגיב - בשאלת "מי בראש?", נענה "בן ישי בראש", והשיב: "אי הכי לא בעינא".

רבים מן המפרשים מנסים להסביר פשט בדברי הגמרא הללו. אם ירבעם בן נבט זוכה לדבר עם הקדוש ברוך הוא, הרי שמעלתו בעצם היתה עצומה - אלא שהוא השחית אותה עם העבודה זרה שלו. מה אם כן תוכן ה'ויכוח' "מי בראש"? כיצד ניתן להבין שאדם עם השגות כה גבוהות, מתרכז בנושא כל כך קטנוני, כביכול?

והפלא היותר גדול הוא, לפי מה שכתב מרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל בספרו על התורה, שהקדוש ברוך הוא שכנע את ירבעם בכל דרכי השכנוע הקיימים; גם הקדוש ברוך הוא בעצמו דיבר עימו, גם תפסו בבגדו, וגם הציע לו הצעה משכנעת ביותר - לטייל עימו יתברך בגן עדן. איך יתכן שסירב לאחר כל כך הרבה שכנועים?

אמר רבי ניסים דבר נורא: אם ירבעם בן נבט אמר לקדוש ברוך הוא כזו טענה, שרוצה להיות בראש, כנראה שבאמת הוא היה ראוי להיות בראש, בדרגה גבוהה מדוד המלך! כי אחרת ודאי הוא לא היה מעיז לומר כדברים האלו. אלא מאי, הוא חטא והחטיא את הרבים, וירד ממדרגתו הרמה לשפל נורא של מי שאין לו חלק לעולם הבא. כשהציע לו הקדוש ברוך הוא דרך תשובה, רצה ירבעם לעלות למדרגה שהוא היה מסוגל לה מלכתחילה, שהיא אף למעלה ממדרגתו של דוד. בגדר 'שובה עד ה' אלוקיך'.

ומה ענה לו הקדוש ברוך הוא? שזה לא מה שהוא מבקש ממנו! אלא כעת אני רוצה את התשובה שלך כמו שאני קובע ולא אתה קובע. וזו

זהו המסר שביקש רבי נסים להעביר בדבריו. רצון השם הוא שנעשה תשובה, נשנה את דרכנו לפי יכולתינו ולא נקפוץ להשגות גבוהות, כי זה לא יחזיק מעמד, והנפילה שתבוא תהיה חזקה כפליים...

ברגע שהאדם מראה שזוהי מטרתו הסופית, וכי הוא חפץ בקרבת אלוקים - גם אם הוא רחוק מאד, זה כבר נחשב 'הולך בדרך טוב', אף שהוא עדיין אינו יודע את המסלול...

"דבר ראשון - תסובב את ההגה!"...

נקודה נוספת, הגורמת לרבים מכשול בעבודה הראויה בימים אלו, היא המבט המופנה לאחור תוך הרהורים והתעסקות רבה במה שכבר היה. הרי כל עובד השם מביט בחרטה ובצער על השעות שבזבזו לשווא בהנאות העולם הזה, על הזמנים בהם העביר את ימיו בבטלה חלף שקידה ועמל התורה, על תפילות שחלפו עברו בלא כוונה כלל, ועל המצוות שנעשו בחוסר חשק וללא התלהבות.

צריך לדעת ולהפנים היטב היטב, שהתמקדות בעבירות כוחה יפה אך ורק במידה הנצרכת כדי לשוב מהן בתשובה. כל מחשבה על כשלונות העבר מעבר לכך - היא עצת היצר ותו לא! המלך הזקן והכסיל יודע היטב, כי נקל לו להפיל בפח זה כל עובד השם המרגיש צער על נפילותיו, והוא משקיע מאמצים רבים כדי לגרום לו לשקוע אל תהומות הייאוש, חלילה וחס.

שמעתי על כך פעם משל קולע, מפי הגאון רבי יוסף צבי ויינר זצ"ל. יהודי תלמיד-חכם ושקדן ששימש ברבנות בכמה עיירות בארץ הקודש, וחבר ספרים מחוכמים 'ארץ הבחירה' ועוד:

מעשה באדם צעיר, שקיבל רישיון נהיגה עליו חשק וחלם זמן רב, והחליט לרגל נסיעתו הראשונה לנסוע לקבר הרשב"י במירון, להודות לקדוש ברוך הוא במקום מקודש זה. הוא נכנס למכונית ויצא לדרכו, אבל לא ברר כראוי באלו דרכים עליו לנסוע, כדי להגיע ליעד. הוא רק קיבל כמה הוראות מעורפלות מידיד, שאמר לו בערך איך לנהוג בכל צומת, ואותו ידיד סיים - כי בערך בעוד שעתיים הוא יראה בצד ימין הר גדול, אז הוא יפנה שמאלה בפניה הראשונה ויגיע לעליות מירון...

כמוכן שהוא התבלבל מהר מאד, ולאחר שעתיים של נהיגה החל

סופר עליו כי הוא זכה לגילוי אליהו, ועוד סיפורי שגב נוראים. היתה תקופה בה נהג רבי נחום להתענות משבוע לשבוע. פעם אחת, ביום שישי אחר הצהריים, דקות לפני מועד סיום הצום, ביקש רבי נחום לפתע מבנו כי יביא לו משהו לשתות. הבן התפלא: אחרי עבודה נוראה כל כך, להפסיד את הצום כל כך סמוך לשקיעה. אך הוא הבין כי ככל הנראה אביו חש חולשה נוראה, והרי הוא במצב של פיקוח נפש ממש, ורץ למלא את בקשת אביו.

רבי נחום ברך ושתה, ואז שם לב שבנו מתבונן בו בדאגה. "אני מרגיש טוב!", הרגיע אותו בחיוך. "אז למה אבא החליט להפסיק את הצום כל כך סמוך לסימומו?" - תהה הבן, ונענה בתשובה מדהימה: "הגעתי בלימודי לתוספות מוקשה, והרגשתי כי אני לא לומד אותן מספיק בעיון ובמאמץ, מחמת הצום וחולשת הגוף. בו במקום החלטתי כי הלימוד חשוב יותר מהצום, ולכן ביקשתי כי תביא לי לשתות..."

הגאון הצדיק רבי חיים אהרן טורצ'ין זצ"ל, ראש ישיבת 'מצויינים' בירושלים, התבטא אז ואמר: "העולם חושבים שהיה לרבי נחום שאדיק'ר גילוי אליהו בגלל שהוא התענה. ואני אומר, כי הוא זכה לגילוי אליהו בגלל שהוא שבר את הצום!... רבי נחום ידע עבודת מהי... הוא צם, וצם, וצם, וכשהבין כי רצון השם הוא לשבור את הצום - עשה כן על אתר, כי כך עושה עבד!"...

תוכן דבריו היו, שעבודת השם אינה לחטוף מדרגות גבוהות, להיפך, פשוט לדעת בכל מצב מה רצון השם ולפעול לאורו.

זהו המסר שביקש רבי נסים להעביר בדבריו. רצון השם הוא שנעשה תשובה, נשנה את דרכנו לפי יכולתינו ולא נקפוץ להשגות גבוהות, כי זה לא יחזיק מעמד, והנפילה שתבוא תהיה חזקה כפליים... כל אחד יתבונן ממקומו - כיצד הוא יכול להשתנות ולהשתפר, ושם ירכז את מאמציו ויזכה לסייעתא דשמיא.

לסיום ענין זה, נביא הסבר נחמד לתועלת שיש בנשיאת העיניים ליעדים גבוהים, בד בבד עם הכרה במה שביכולתנו לבצע. מגיד המישרים הגאון החסיד רבי מנשה ישראל רייזמן שליט"א, המוחיש זאת באנקדוטה נאה:

לעיתים, נצרכים אנשים להגיע לארץ זרה שהם אינם דוברים את שפתה. הם טסים במטוס ומגיעים ליעדם, אך אין להם מושג כיצד להתנייד בארץ מנוכרת, ואיך לתקשר עם סביבתם.

הנהוג במקרים כאלו ברבות ממדינות העולם, הוא כי ביציאה מנמל התעופה המקומי ממתנינים נהגי מוניות רבים, אליהם ניגשים הנוסעים הזרים ולא אומרים להם מילה, אלא פשוט מגישים להם פתק שהוכן מראש, עליו לא רשום דבר מלבד הכתובת אליה צריך הנוסע להגיע. הנהג, בן המקום, נוסע לכתובת המבוקשת, וכך מסתדר הנוסע בלא לדעת אף מילה בשפתו.

פעם, אמר הרב רייזמן, ידעו 'כיצד להגיע ליעד'. בדורות הקודמים הכירו את נתיבי עבודת השם, וידעו איך להתקרב לבורא יתברך. לא היו להם מקומות 'זרים'. אבל אנחנו אנשים פשוטים, ובדורות האחרונים כבר אין לנו ידיעה בדרכי החיים.

מה כן יש לנו? פתק קטן, עם כתובת הרשומה עליו: "אני לדודי ודודי לי". זאת הכתובת אליה אנו אמורים להגיע, ואת זה אנחנו מראים...

לאחר שעה ארוכה של שיחה, לפתע התרגש האיש כל כך עד שנמס בפני טוב לבו של הרב רודנער. על אתר הוציא מכיסו פנקס המחאות ועט מזהב, וכתב שיק תרומה בסכום אדיר - 6,000,000 דולר! - כן, ששה מיליון דולרים בתרומה אחת, להקמת מגדלור יהודי בדאלאס!

מי הוא האיש שאינו יודע שבנה מגדלור ב-6 מיליון דולר?

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

זוחלים ורועדים מיום בואך!

הרגשות גועשים, הלבבות הומים, התחושות סוערות. אנו ניצבים כבר סמוך כל כך ליום הגדול - יום הדין, ראש השנה. היום הראשון הפותח את השנה החדשה, ובו ביום נעמוד כולנו לפני בורא עולם, ניתן דין וחשבון על כל מעשינו בשנה החולפת, ונבקש לזכות בצ'ק נוסף של שנת חיים, מעוטרת בשפע, באושר, בשמחה ובכל טוב. בימים אלה, ברגעים אלה ממש, כל לב יהודי חרד מפני הבאות, חושש באמת לגורלו. אנו יודעים כי במשפט מול בורא עולם אין תירוצים, אי אפשר לחמוק, אין מושג של להחביא. הכל גלוי וידוע, פתוח, ניצב על השולחן. מלאכים סיגורים וקטיגורים מתרוצצים, ואם הם אחוזים חיל ורעדה - אנחנו על אחת כמה וכמה, שכן הגורל שלנו עומד להיקבע עכשיו, העתיד שלנו, החיים שלנו, הבריאות שלנו, הילדים שלנו, הפרנסה שלנו...

בדין. לא כן מי שמחובר לכלל, מי שחש שייך לעם היהודי, מי שהוא חלק מהקבוצה של העם כולו - הרי העם כולו מוגן בשמירה עליונה ובוודאות יזכה בדין, כך שהוא יכול לשמוח בראש השנה! כלומר: אין כל סתירה בין הדברים. המשפט בראש השנה הוא סיפור לא פשוט, מי האיש שיכול להצהיר שהוא עובר אותו בשלום... ולמרות זאת, אם עם ישראל בא כקבוצה אחת, כעם מאוחד, כחבורה מגובשת - הריהו מצליח לעמוד במשימה, ובורא עולם מגן על הקבוצה המאוחדת הזו. ולכן, החכם עיניו בראשו לתפוס מקום ב'חבורת עם ישראל', להפוך לחלק מהקבוצה, להימנות על אנשיה. זו הדרך להצליח לעבור את המשפט בשלום!

וכיצד עושים זאת? - זה קל ופשוט: חיבור האדם לכלל, נמדד במידת האחריות שלו כלפי הכלל, במידת העשייה שלו למען זולתו. אדם שמחובר לקבוצה, הדבר ניכר במחויבות האישית שלו לחברי הקבוצה, במסירותו למענם. חבורה מגובשת היא כזו שכל חבריה מאוחדים זה למען זה, מושיטים כתף איש לרעהו, פועלים איש למען זולתו.

לפיכך, מי שרוצה לצאת זכאי ביום הדין, עליו לאמץ את הכלי הנפלא הנקרא 'זיכוי הרבים'. להיות אחד שבני החבורה נעזרים בו, זקוקים לו. אחד שעם ישראל לא יכול לוותר על שירותיו הטובים, אדם ש'חבורת עם ישראל' צריכה לו. כשאדם מגיע למצב כזה, מובטח לו כי הוא עובר יחד עם בני החבורה, הקבוצה כולה זוכה לעבור את ימי הדין בשלום!

כל מה שקרה במהלך 365 ימי השנה החולפת, לטוב ולמוטב, נקבע אז - בראש השנה שלפני שנה. והנה אנו ניצבים כאן שוב, בערב ראש השנה. שוב אנו בפני הרגע הגורלי שיכריע מה יקרה בשנה הבאה, ואנו חרדים מאימת יום הדין...

ולמרות כל זאת, הלכה פסוקה היא שראש השנה הוא יום טוב - חג לכל דבר. אוכלים ושותים בו, מכינים סעודות גדולות ומתלבשים באופן חגיגי. כולנו מאריכים בתפילות, בניגונים, בתשובה ובפרקי תהלים, אבל היום עצמו הוא חג, חגיגי ושמח.

רגע, איך זה מסתדר? כיצד זה יתכן? איך אפשר לשלב יום דין שכולו אימה ופחד, חשש אמיתי מפני מה שייקבע בו, יחד עם יום חג ושמחה פורצת? איך אפשר להכיל את שתי התחושות המנוגדות לכאורה, בתוך לב אחד, ביום אחד, בשעה אחת?! את השאלה הזו שואל הש'ולחן ערוך' בעצמו, ומשיב שאנו בטוחים שננצח בדין, אנו בטוחים שאבינו שבשמים, שאוהב אותנו כל כך, יוציא כאור משפטנו. רגע, באמת? למה בעצם? אם זה יום דין - איך אפשר להיות בטוחים מראש שננצח בו?!

כדי לענות על שאלה זו, לפנינו גילוי מהדהד שחשף הסבא מקלם זצ"ל: אין זאת אלא שיש משפט שאין לדעת מה תהיה תוצאתו, ויש משפט בו בו ניתן להיות בטוחים בניצחון. אדם פרטי שעובר את יום הדין - אין לדעת מה תהיה התוצאה, שכן מי יכול לומר כי הוא זכאי

נותרו עוד ימים בודדים, ספורים ממש. זה הזמן לשפר את מצבינו, לפעול ככל שבכווננו, לעשות הכל כדי להתחבר לכלל, להיות חלק ממוזכי הרבים: להעניק חיך, לשמש דוגמא אישית בתפילה ובלימוד, לייסד שיעור חדש או לעודד יהודים לקיים מצוה. ככל שנעשה כך יותר ויותר, ככל שנזכה את הרבים, ככל שעם ישראל יהיה זקוק לנו ולשירותינו הטובים - כך נוכל בעזרת ה' לעבור בשלום את ימי הדין, ולהיכתב ולהיחתם לחיים טובים וארוכים!

מחלה שבאה ונעלמה...

ימי סוף השבוע של הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל, היו ימים צפופים מאוד. מדי יום ששי, מתחילת לילו ועד ליל שבת, היה מוסר חמישה שיעורים, בחמש מקומות שונים. החל מיום חמישי בערב, עובר ליום ששי בבוקר, שיעור ביום ששי אחה"צ, שיעור לפני תפילת ערבית בליל שבת, ושיעור נוסף בספר 'אור החיים הקדוש' בליל שבת - לאחר סעודת השבת.

ושיעור של רבי בן ציון - מי ששמע אותו, היה בטוח שהוא לא מסר שיעור מזה שנה או שנתיים, וכל התקופה הזו הכין את השיעור כדי למוסרו בצורה כה בהירה ורהוטה, מסודרת ומקיפה. שפתו קולחת, הוא טעון באנרגיה, מדבר בקול רם, מבאר היטב ומפסק באופן נאה. כל שיעור היה שיעור יפה ומענג, ואיש אינו יודע שבתוך יממה אחת הוא מוסר חמישה שיעורים כאלה, כל אחד בנושא שונה, לקהל יעד שונה, במקום אחר...

אין פלא אפוא, כי הכנת השיעורים ומסירתם ארכו לו זמן רב, והצריכו אותו להשקיע מאמץ נפשי ופיזי. הזכות עצומה, הוא מזכה יהודים רבים, אולם המאמץ אדיר. לימים, כשהחל להתבגר, חש רבי בן ציון כי כוחותיו הולכים ונחלשים, והוא כבר לא מסוגל. זה החל בהרהור קל שהפך לרעיון שהתפתח למחשבה שהובילה למסקנה: אין מנוס מלוותר על אחד השיעורים, וברור שיהיה זה השיעור בליל שבת. הוא השיעור האחרון בסידרה, אליו הוא תמיד מגיע מותש, חייבים לוותר עליו!

בלית ברירה הודיע הרב פלמן למארגן השיעור, כי הוא פורש מתפקידו. הלה ניסה לשכנע, למרות שבהחלט הבין ללבו של הרב. הן ראה בעיניו כיצד לעתים הרב בקושי צלח את הדרך לשיעור, לא פעם קרס על ספסל מזדמן. הוא קיבל עליו את הדין בהשלמה, ובאותה שבת - לראשונה - לא התקיים השיעור...

ובאותה עת ממש, בבית הרב פלמן, הסתיימה סעודת השבת. לראשונה מזה שנים הרב אינו יוצא מביתו, יכול הוא לעלות על יצועו תיכף ומיד. אולם משהו הסתבך - אחד מילדיו חלה, והרב פלמן נאלץ להישאר ער, לעקוב בדאגה אחר מצב בנו. השעות נוקפות, מצבו של הילד החמיר, רופא קבע כי יש לפנותו לבית החולים, והרב פלמן התלווה אליו...

בקיצור, כל אותו ליל שבת, לא רק שהרב פלמן לא הלך לנוח מוקדם מהרגיל - הוא בכלל לא הלך לנוח, שהה לצד מיטת בנו בבית החולים. בשעות שחלפו בבית החולים חכך בדעתו, והגיע למסקנה ברורה: 'אין זאת אלא בגלל שביטלתי את השיעור. חשבתי להתחכם

ולבטל זיכוי הרבים כדי לנוח יותר, ומסתבר שאנוח הרבה פחות!' הרהר בעוגמה, והחליט כי הוא שב לומר את השיעור כמקדם, ימשיך לזכות את הרבים מדי ליל שבת!

בבוקרו של יום השבת, אחד מבני משפחתו בא להחליפו בבית החולים, ובשעת בוקר מוקדמת שב הביתה, עייף, מותש, חסר כוחות, אולם נחוש מאי פעם. הוא קרא לאחד מילדיו, וביקש ממנו לסור כאן ועכשיו לביתו של מארגן השיעור, ולהודיעו כי לאחר מחשבה נוספת ביטול השיעור היה חד פעמי, והחל מהשבוע הבא השיעור יימשך כמקדם! היה חשוב לו לעשות זאת כבר בשעות הבוקר של יום השבת, כדי לקבוע מסמרות, ולהשיב את 'זיכוי הרבים' שלו על מכונו כמקדם!

המפליא עוד יותר בסיפור זה הוא, שביום ראשון, בעוד בנו בבית החולים, נכנס הרב פלמן אל ה'סטייפלער' - הגאון רבי יעקב ישראל קניבסקי זצ"ל, כדי להזכיר את שם בנו לרפואה שלימה. באופן מפתיע, מדהים ומעורר השתאות, נעץ בו ה'סטייפלער' מבט בוחן, ושאל-קבע: 'האם ביטלתם השבוע משהו של זיכוי הרבים?'

הרב פלמן התפעם, נרגש עד כלות. מסתבר שה'סטייפלער', בדרך הידועה רק לו, ידע היטב על העניין, ומיד כששמע את הסיפור - תלה אותו בהפסקת זיכוי הרבים. הרב פלמן נדהם, לרגע לשונו נאלמה, ולבסוף השיב בכ"ף רפה, וסיפר את סיפור השיעור שהתבטל. 'תחזור לומר את השיעור!' - ביקש-הורה-קבע ה'סטייפלער', 'זה מה שיבריאת את בנך. לא מפסיקים שיעור שיש בו זיכוי הרבים!'

עבור הרב פלמן לא היה זה חידוש, הן כבר מאתמול קיבל כך על עצמו. ואכן, בליל השבת הקרובה התכנסו המשתתפים לשיעור, שהיה מתוק, עירני, חד ובהיר כתמיד. כולם הקשיבו לו מרותקים, ולפתע, דמות מוכרת חמקה פנימה...

היה זה הרה"ג רבי דוד פרנקל זצ"ל, ממקורבי החזון איש וה'סטייפלער', שנכנס בשקט לשיעור. הרב פלמן הופתע מהאורח הנכבד, שלא נמנה על משתתפי השיעור הקבועים, אולם רבי דוד מיהר להסביר: 'ה'סטייפלער' שלחני לבדוק אם הרב פלמן שב למסור את השיעור!' - הסביר כמתנצל, ואץ רץ להשיב את שולחו דבר, כי אכן כן השיעור מוסיף ומתקיים...

סיפור מופלא זה, המופיע בספר 'שלמים מציין', יש בו כדי לגלות אפס קצה מכוחו הגדול של 'זיכוי הרבים'. הנה כי כן, זיכוי הרבים זו זכות כבירה שמגינה ומושיעה. יתירה מכך, לנוכח המחלה הפתאומית והמזווה - היה ברור ל'סטייפלער' שמדובר בעייה בזיכוי הרבים, הוא הצביע על הבעיה הזו מיד!

כי אכן כן, זיכוי הרבים הוא כלי רב עוצמה, יש בו כח סגולי עצום, הוא מגן ומושיע. כי יהודי שאנשים צריכים אותו, אדם שיהודים אחרים זקוקים לו - היחס השמימי אליו שונה, הצורה בה מתייחסים אליו בשמים היא רחמנית, שומרת, מגינה בהרבה. רגע לפני יום הדין - הבה נאמץ את 'זיכוי הרבים' כצעד עוצמתי וחזק, ניקח חלק בפעילות זיכוי הרבים, נעשה משהו שעם ישראל ייעזר בו - וכך נבטיח שבורא עולם יוציא את משפטנו בצדק, ונזכה לשנת אושר ושמחה!

דקות ארוכות עמד אותו יהודי מדאלאס והתבונן באיש המתפלל בכותל, ולבו התרונן. כמה הוא מחכה לפגוש יהודים כאלה, אנשים של צורה, שלא מכורים לדולר ולדומיו, מקושרים לאווירה רוחנית נעלית. הוא חש כי הוא רוצה ללכת אחר האיש הזה, אולי אפילו לדבוק בו. אלא שהשעה הפכה מאוחרת, הוא היה צריך לצאת, אולם בשו בו לדאלאס ביקש לברר אם גם בעירו יש אנשים מסוג זה, ומישהו הפנה אותו לביתו של הרב רודנער...

וזהו. את השאר אתם כבר מכירים, הוא ישב עמו, התרשם, נתן את תרומת הענק, ומגדלור של יהדות הוקם בזכותו, מגדלור שהפיץ יהדות בארץ שממה מיהדות, וכבר השיב אלפים מישראל לאביהם שבשמים. כל זה בזכותו!

רגע, בזכות מי? בזכות מי?!
 בזכות התורם, בוודאי! אולם התורם לא עשה זאת מעצמו. הוא עשה זאת בזכות השיחה עם הרב רודנער! אז זה בזכות הרב רודנער? - אין ספק שהוא שותף רב וזכויות, בעל מניות יסוד. אבל רגע, מה גרם לאותו יהודי לבוא אליו?! איך נקלע לביתו? מדוע הגיע אליו לשיחה?!

ובכן, מסתבר, שכל תרומת הענק הזאת היא בכלל בזכות יהודי עלום שם, לא מוכר עד היום הזה, שפשוט עמד והתפלל בכותל מקיורות לבו, בכוונה ובדבקות. הלה התפלל כנראה על עצמו או על ילדיו, על צערו שלו או על גלות השכינה, אין לדעת. אולם בתפילתו המרוממת, באצילות הנסוכה על פניו ותנועותיו, במעשיו שעוררו התרגשות בקרב האורח מדאלאס - הוא הוא שהגיע את התהליך שהוביל לקמת מגדלור יהודי שרבות חוזרים בו בתשובה שלימה! והלה? לא רק שאנו לא יודעים מי הוא, גם הוא בעצמו לא מודע לכל מה שחולל, לכל מה שהתגלגל בזכות מעשיו ותפילתו. לעולם לא יידע אלו מניות יסוד יש לו במרכז יהודי אדיר, מרכז המאיר את חי היהדות בסביבה כולה. רק לאחר פטירתו, בעלותו השמימה, יגלה כי יש לו זכויות אדירות בהשבת נפשות רבות לצור מחצבתו!

סיפור זה מאיר וקורא: 'יכוי הרבים' לא מיועד רק לאנשים רבי כח ועוצמה, יכולת כלכלית או ביטחון עצמי. כל אחד ואחד מאיתנו, נער כזקן, צעיר כמבוגר, איש העמל לפרנסתו כיושב באוהלה של תורה, ילד בחיידר כמו בן ישיבה - כל אחד מאיתנו יכול להיות 'מזכה הרבים', אם רק יבין עד כמה אנשים בוחנים את תנועותיו, למדים ממועשיו, מחקים את אורח חייו, ובכוחו להובילם לפעול אחרת!

לעולם! - לעולם לא יכול יהודי לדעת, מתי התנהג באופן ראוי, למד ברציפות, התפלל כהלכה, השקיע את הסלולרי בכניסתו לבית הכנסת, חיך לזולתו - ומישהו ראה אותו מהצד, התרשם ממועשיו, והחליט להשתנות, להתעלות, להתרומם, בזכותו. כמו אותו יהודי שהתפלל באותה עת בכותל, ואין לו שמץ של מושג כי הודות להליכותיו ומעשיו נבנו עולמות יהודיים, כל אחד מאיתנו אינו יכול לשער את השפעתו על סובביו, על מכריו, ואף על זרים שבסביבתו. זה הזמן להחליט: גם אנו יכולים להיות מזכי הרבים, לשמש דוגמא אישית. ההתנהגות שלנו, אורחות חיינו, צורת התפילה והלימוד, מעשי החסד שלנו - אלו לא רק זכויות רגילות, לא פעם יש בהם

דאלאס, טקסס, ארצות הברית. כל מי שעובר במרכז העיר, אינו יכול להתעלם מהבניין הגדול והמרשים הניצב ממש בטבורה של העיר, וכולו משדר גאון יהודי. זהו מגדלור רוחני רב עוצמה, השולח זרועות יהדות לכל רחבי דאלאס בפרט וטקסס בכלל. אין ספק כי רבבות יהודים גילו את אביהם שבשמים בין כתלי בניין זה, רבים שבו אל אביהם שבשמים ממש כאן, גילו את יהדותם מחדש ואימצוה אל ליבם.

מאחורי הבניין הזה עומד סיפור יוצא דופן, שסיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שלי"ט: "כשהוסמך הר"ג רבי משה רודנער שלי"ט א' א' רבנות, החליט לרתום את כישוריו ויכולותיו להפצת יהדות בארץ שוממה מיהדות. הוא בחר בדאלאס דווקא, היא נראתה לו מדבר שממה יהודי, צחיח מכל לחלוטית אידישקייט..."

הוא הגיע לדאלאס, שכר דירה קטנה, וניסה לעשות פעילויות שונות בחברה היהודית במקום, להתחיל לספק ליהודי המקום שירותי דת באופן מסודר ולהקים עבורם קהילה. המזל לא האיר לו פנים, על כל צעד ושעל נתקל בקשיים בירוקרטיים וכלכליים, ולמעשה - לא היו לו כל משאבים לבצע את שאיפותיו. בצר לו ישב בביתו הצנוע, ניסה לעשות כל אשר לאל ידו, אולם כבר החל להרים ידיים.

לפתע, ביום מן הימים, בשעת ערב מוקדמת, נוקש אדם בגיל העמידה על דלת ביתו. הלה מזדהה כיהודי בן המקום, ומבקש לשמוע על משמעות היותו יהודי, לקבל מידע על היהדות, לשמוע קצת על מורשתו. עד כאן הדבר אינו מפתיע, נקישות כאלה היה דבר שבשגרה בביתו של רבי משה, הן כל מי שרצה לדעת משהו על יהדות - בא בדיוק לשם!

מה שכן מפתיע, מרגש, מסעיר ממש, הוא ההמשך:
 לאחר שעה ארוכה של שיחה, במהלכה התוודע היהודי לעולם היהדות הפורח בעוז ובגאון בכל רחבי תבל, שמע על מסורת אבותיו ועל היהדות ועד כמה היא מחייבת ומחזקת, לפתע התרגש האיש כל כך עד שנמס בפני טוב לבו של הרב רודנער. על אתר הוציא מכיסו פנקס המחאות ועט מוזהב, וכתב שיק תרומה בסכום אדיר - 6,000,000 דולר! - כן, ששה מיליון דולרים בתרומה אחת, להקמת מגדלור יהודי בדאלאס!

הרב רודנער התרגש עד אין קץ מהתרומה המפתיעה, הוא חש כי משמים מסייעים לו להגשים את שאיפותיו, והחל בתוכנית מעשית להקמת המרכז היהודי בדאלאס. תוך כדי עבודות התכנון, התברר כי התורם נפטר באופן פתאומי, שבועות ספורים בלבד לאחר שהעניק את תרומת הענק. כנראה בכך השלים את תפקידו בעולם. אולם הרב רודנער, בהספדו בהלוויה, הוסיף וסיפר את מה ששמע מהתורם זמן קצר לאחר התרומה.

ובכן, מה שהביא אותו לתת תרומת ענק שכזו, היה ביקורו בכותל המערבי, זמן מה קודם לכן. הוא הגיע במטוסו הפרטי לישראל, נסע אל הכותל המערבי בשעת לילה מאוחרת, ומה שתפס אותו יותר מכל - היה מראהו של יהודי אחד, שעמד והתפלל בדבקות ובכוונה, עיניו זולגות דמעות, ומפניו קורנת אצילות טהורה...

לשמוע ולשמוע

ברכב, בבית, ובכל מקום..

התקשרו לקו השיעורים של 'דרשו'
וקבלו אלפי שיעורים והרצאות להאזנה

077-2222-666

פרשת השבוע מפי מיטב המרצים

חדשות 'דרשו' ועדכונים

מידע לנבחני 'דרשו'

'גישמאק בלימוד'

הרצאות על מתיקות התורה

שיעורי תוספות לפי סדר 'הדף היומי'

הרצאות לחגים ומועדים

תוכניות מיוחדות

שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

שיעורי 'הדף היומי'
בעברית, אידיש וצרפתית

שיעורי 'הדף היומי בהלכה'
בבקיאות ובעיון

'הפוחת בכל יום'
תוכנית יומית עם
סיפורים וחיזוקים

חדש במערכת

ניתן להאט או להאיץ את קצב שמיעת השיעורים
לחצו 7 להאטה או 8 להאצה

קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

סיפר אחד מתלמידי הגאון רבי ישראל גוסטמן זצ"ל שראה כמה פעמים איך שרבו ר' ישראל היה משקה בעצמו את הדשא שלפני ביתו, וכששאלו תלמידו האם אין בדבר זה משום פחיתת כבודו? ענה לו הרב גוסטמן...

על כוחה של הכרת הטוב והכרת תודה

הרב בנימין בירנצוויג

"ואמרת אליו הגדתי היום" (דברים כ, י"ג)

וכתב רש"י - "ואמרת אליו" שאינך כפוי טובה.

סיפר אחד מתלמידי ישיבת מיר בשנת תרצ"ה [הובא בספר אהל משה], שבשבעה של פרשת כי תבא ישבו הבחורים בני חו"ל לשיעורו של המשגיח ר' יוחם זיע"א בחומש, וקרא המשגיח בנעימות כל הפרשה מארמי אובד אבי, ואז פתח ותמה שהנה כתב רש"י על הפסוק ואמרת אליו 'שאינך כפוי טוב', וכי למה חייבה התורה בשביל מידת הכרת הטוב לקרוא את כל הפרשה הארוכה מארמי אובד אבי, בשביל להוכיח שהוא מחמת הכרת הטוב, הרי עצם הבאת הביכורים שמביא אדם את ראשית פרי ביכוריו אל הכהן, זה עצמו מראה על הכרת טובה, וכי שייך לומר על אדם כזה שהוא כפי טובה?! והוסיף המשגיח להקשות 'וכי בשביל הכרת הטוב צריך לפטפט כל כך הרבה על כך?!

ותירץ המשגיח, כן באה התורה ואמרה לנו בשביל הכרת הטוב צריך לדבר ולפטפט בזה הרבה, להכיר טובה לא די בהרגשה ואמירה סתמית, צריך לדבר על כך ולהוציא דברים הרבה מפיו על הכרת הטובה! והוסיף, לפעמים מגיע אלי בחור שעשיתי עמו טובה, אני רואה שהוא אסיר טובה, כל פניו מעידות על כך, רק לא נעים לו לדבר על כך עם המשגיח, ואני אומר לו על הכרת הטוב צריכים לדבר ולפטפט הרבה, זה עיקרה 'ואמרת אליו ארמי אובד אבי' - לדבר על כך ולהביע הכרת טובתו בדיבור.

בספר אבני אליהו מביא מהגר"א זיע"א על הפסוק שאנו אומרים בכל יום 'הודו לה' קראו בשמו' ופירושו - 'הודו לה', כשאתה מודה להקב"ה על טובתו עמו, 'קראו בשמו', תקראו ותאמרו בשמו. אל תסתפק בהודאת הלב אלא יש לקרוא על כך ולאמרו בפה. הדיבור הוא הנפש, 'רוח ממללא', והכרת הטוב היא מהות האדם, ויש לו להודות ממקום בו מתגדרת מהותו כאדם, הדיבור!

מעשה היה בשופט שישב בערכה של בית המשפט, והתבקש על ידי אחד מהצדדים לפסול את עצמו בשל טובה שעשה לו הצד שכנגד והיה כאן חשש משום הטיית המשפט, ענה השופט ביהירות 'בית המשפט יודע להתעלות על עצמו'.

שמע המשגיח ר' מאיר חדש זצ"ל את הדברים, ומיד ענה במשפט

סלבודקאי מפעים, 'הוא יתעלה על עצמו?! והלא לדרגת אדם לא הגיע!', מי שחושב שביכולתו להתעלות על רגשות הכרת הטוב שיש בו, הרי חסר בו במידת האדם שבו.

אדם, מהותו זה הכרת הטוב למיטיב לו, והביא הגאון הגדול ר' דוד כהן שליט"א ראש ישיבת חברון מקור לדבר, מדברי רש"י בפרשת נח על דור הפלגה, שכתב על הפסוק 'וירד ה' לראות את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם' וכתב רש"י אשר בנו בני האדם - אלא בני מי? שמא בני חמורים וגמלים? אלא בני האדם הראשון שכפה את הטובה, אף הם כפרו בטובה ומלטם מן המבול. כתוב ברש"י

שמהותו של האדם זה הכרת הטוב, ובוה נקראים הם בני אדם! כשמרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל עבר ניתוח לב שהצליח, שאל מרן את אחד ממקורביו, איך אומרים תודה בשפה האנגלית? כי הוא רוצה לומר לרופא המנתח שהיה אמריקאי תודה! כשאמרו לו למרן שאין צורך בזה כי הם יעבירו את תודתו אליו, אמר להם מרן, לא ולא! חובת הכרת הטוב מחייבת שהוא עצמו יגיד לרופא, וכדרכו הביא ראייה לזה בהלכה, כי בכל חזרת הש"ץ שניתקנה כדי שהש"ץ יוציא את הציבור, בכל ברכה ובכרה הצבור עונים אמן ודי בזה, משא"כ בתפילת 'מודים' שהיא תפילה של הכרת הטוב להקב"ה - 'מודים אנחנו לך', תקנו חז"ל תפילת 'מודים דרבנן' שכל אחד ואחד יאמר בעצמו, והלא דבר הוא?! מה נשתנה ברכה זו משאר חזרת הש"ץ שדי במה שאומר הש"ץ והציבור עונים אמן? אלא ביאר שהענין הוא שמאחר שתפילת מודים היא הכרת הטוב לבורא עולם, על

דברי תורתם וסיפורים על גדולי עולם שיום פטירתם חל השבוע

פעם התעוררתי משנתי בשעת לילה מאוחרת, וראיתי שרבי אל'ה אינו במיטתו, נבהלתי... הששתי פן קרה לו משהו... יצאתי לעבר הצריף והנה אני רואה אותו יושב שם לבדו בחושך... "קרה משהו?" - שאלתי את הרב

הרב ישראל ליוש

ביום כ' באלול יחול היא"צ של הגאון רבי אליהו לופיאן זצ"ל בעל ה'לב אליהו'.

ר' אל'ה נולד בשנת תרל"ו בעיירה 'גרייבא' בליטא, לאביו הר"ר יעקב זצ"ל ואמו מרת פריידא ע"ה.

בשנת תרמ"ו כשהיה כבן עשר, היגרו הוריו לאמריקה והוא נשאר לבדו בלומז'ה. התחילה למד שם בישיבה קטנה, ולאחר מכן עלה לישיבה גדולה ולמד אצל הגאון רבי אליעזר שולביץ זצ"ל והסתופף בצילו של בעל ה'לשם' ולמד אצלו תורת הח"ן.

בשנת תרנ"ז, כשנה לפני פטירת הסבא מקלם זי"ע, נכנס ללמוד בתלמוד תורה ד'קלם', ולאחר פטירתו דבק בחתנו ממש"ך דרכו הגאון רבי צבי הירש ברוידא זצ"ל.

לאחר נישואיו כיהן כרב בקהילת 'חיי אדם' בקלם.

לפני מלחמת העולם הראשונה, ייסד ישיבה קטנה בקלם, ואשתו הרבנית דאגה לצרכי הבחורים ובישלה בעצמה את ארוחותיהם.

בשנת תרע"ד כשהגיעו הקרבות לקלם, התפזרו תלמידי הישיבה לבתיהם ושערי הישיבה ננעלו. כעבור זמן, בעיצומה של המלחמה, אסף שוב תלמידים מהאזור ופתח את הישיבה מחדש, והפעיל אותה במסירות נפש.

לאחר המלחמה נענה לבקשתו של הגאון רבי שמעון שקאפ זצ"ל לכהן כמשגיח בישיבת 'שער התורה' בג'רודנא', אך לאחר תקופה קצרה שב לישיבתו בקלם.

בשנת תרפ"ח הגיע ללונדון כדי לגייס כספים לישיבה, שם הוצע לו לשמש בקודש בישיבת 'עץ חיים', הוא החליט להיענות להצעה, לאחר שבגורל הגר"א שערך עלה הפסוק 'אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה', ואת הישיבה בקלם הפקיד ביד גיסו הגאון רבי אליהו קמרמן זצ"ל.

בשנת תר"צ חלה מאוד, ורעייתו הרבנית התחננה לפני רופא כל בשר ואמרה: "לרבי אליהו יש עוד תפקידים בעולם, אם גזירה היא קחני תחתיו" ואכן הוא הבריא מחולי זה וזכה לאריכות ימים, ורעייתו נפטרה בשנת תרצ"ה, רוב הבנים באו לשבת שבעה ב'לונדון' ובכך נצלו ממלחמת העולם הנאצים ימ"ש.

בשנת תש"י עלה לארץ ישראל, בתחילה התגורר בירושלים ועודר את הרבים בשיחות מוסר שמסר ב'זכרון משה', ובמקביל כיהן

כמשגיח בישיבת 'קמניץ' בעיר.

בשנת תשי"ב נענה, בעצת מרן ה'חזון איש' זי"ע לבקשתו של הגאון רבי נח שימונביץ זצ"ל ראש ישיבת 'כנסת חזקיהו' שהיתה אז ב'זכרון יעקב', לכהן כמנהל רוחני בישיבה, ובשנת תשס"ו עבר עם הישיבה ל'כפר חסידים', שם המשיך לכהן כמשגיח עוד חמש עשרה שנה.

באחרית ימיו עבר להתגורר אצל בתו בשכונת 'בית וגן' בירושלים וקבע את מקום תפילתו בישיבת 'קול תורה'.

בכ' באלול תש"ל עלה נשמתו השמימה ונטמן בהר הזיתים בירושלים.

"תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל" (דברים כ"ה, מ"ז)

העובד את ה', אך לא בשמחה, אומר הגאון רבי אליהו לופיאן זצ"ל, הוא זה אשר מקיים את כל מצוות ה', מתפלל שלוש תפילות ביום, מברך ברכה על כל דבר הצריך ברכה, אלא שהוא עושה כל זאת בלא תאוה, רק כמצוות אנשים מלומדה. הוא כילד העושה את כל המצוות כי כך הרגילו אותו, ולמרות שגדל ועמד על דעתו, עדיין מומשיך לקיימן מתוך הרגל ושגרה, בלא דעת שמחה ותאוה אכן

שגר כאן בבית הוא חולה מסוכן ולכן הוא צריך את כל הרהיטים הללו... האדם היותר מאושר הוא מי שאינו צריך להם ומאושר במה שיש לו..."

בשיחותיו הוא דיבר בשפת הלב, לא הוכחות שכליות או חקירות פילוסופיות היו אלו שריתקו את השומעים וחוללו בהם מהפכה, אלא הדברים שיצאו מלב טהור והאמת שנצצה מהם, והראויים הדברים למי שאמרם' שהיה בהם, הם אלו שהשפיעו את השפעתם העצומה.

כעדות לזאת, מספרים תלמידיו על אשה תמניה שגרה בסמיכות לשיבה, והיתה יושבת בפתח ביתה כדי שלמוע את שיחותיו של רבי אליה, ועיניה זלגו דמעות.

פעם שאלו אותה התלמידים אם היא מבינה אידיש? היא השיבה שהיא אכן לא מבינה את השיחות כלל וכלל, אבל את שפת הלב שיוצא מפה קדוש היא מבינה...

גאון במידות היה רבי אליה. מסופר על אורח צעיר שבא לשיבה בסוף השבוע. ביום ששי אחה"צ ראו התלמידים שרבי אליה מחפש אותו.

"מה רצה ממך המשגיח?" שאלו אותו הבחורים. "כיון שבאתי מרחוק" - סיפר האורח - "רבי אליה חשב שלא הספקתי להכין לעצמי בגדים נקיים לשבת, ובא להציע לי בגדים משלו..."

רבי אליהו עצמו סיפר על התקופה בה היה ראש ישיבה קטנה בקלם, ודאג גם למחיייתם של הבחורים. מחמת הרעב והמצוקה שהיו אז, נאלץ לנדוד ולדפוק על דלת נדיבים כדי להביא טרף לתלמידים. פעם עבר בדרכו באחת העיירות ופגש שם מחנה גדול של שבויי מלחמה שעבדו בכפייה, ושוביהם לא ספקו לה מספיק מים ומזון. היהודים התחננו לפניו שהם רעבים וצמאים, אז החליט רבי אליה שעליו להפסיק זמנית את פעולותיו למען בני הישיבה, והחל לאסוף מזון מנדיבים עבור השבויים הרעבים. ורק כאשר דאג למחיייתם של השבויים שב לעסוק בענייני הישיבה.

פעם, במסיבת אירוסין של תלמיד, עמד ר' אליה וסיפר שעה ארוכה את ספור הדיבוק שהוצא ע"י מרן ה'חפץ חיים' ז"ל, כולם הקשיבו פעורי פה לספור שסופר במתק שפתיים, במשך כשעתיים...

כשסיים, נגשו אליו ואמרו לו שלמרות הזמן התארך, הדברים כה מתוקים ויכול היה להמשיך ולדבר עוד. "וכי אתם חושבים שלחנים הארכתני כל כך בדבריי" - אמר להם ר' אליה - "לפני הפגישה האחרונה של הבחור, הוא נכנס אלי, והבחנתי שיש לו פצע בפניו, אמרתי לו כי עליו לגרד את הפצע, העמדתי אותו מול המראה

לקיים את רצון ה', בלא התבוננות ועמקות על מעשיו ופעולותיו הקדושות.

אדם זה, אומר ר' אליה, אינו מנצל את מעלתו כ'אדם'. הרי גם הבהמות והחיות עושות דברים מתוך הרגל, ישנם סוסים שמאולפים לרקוד לפי מנגינה שיינגנו לפניהם, יש גם כלבים שמלומדים להוביל עוורים למחוז חפצם, הרי לא שכלם הוא שמנהלם, אלא רק ההרגל שהרגילום הוא שיפעיל אותם. והאדם, נזר הבריאה, היחיד שיכול לבחור בין טוב לרע, יעשה גם הוא דברים מתוך הרגל, בלא שמחה ומחשבה, כבהמה וחיה!?

הלא בעיניי אכילה ושתיה ושאר תאוות העולם, יתעמק היטיב ויידע לבחור במה שערב לחכו, בעניינים אלו יתבונן בשלמות ולא יותר אם חלילה עד אשר ישיג את מבוקשו, ותאוות לבו ידרשו עוד, כדכתיב 'אוהב כסף לא ישבע כסף', ומדוע לא יגייס את כל כח התאוה גם לחפצי שמיים?!

האדם אשר נפח בו ה"ת נשמת חיים, משול לעץ, ככתוב (דברים כ יט) 'כי האדם עץ השדה', וכמו האילן שע"י השרשים אשר נזרעו בארץ, צומח ועולה ועושה פרי הלולים, כן האדם, ע"י שזרע הקב"ה כביכול את הנשמה בעפר מן האדמה, הצמיח האדם והעלהו.

נמצא, שנשמת האדם הרוחנית היא השורשים הנזרעים באדמה הגשמית. אם כן, ככל שימצא האדם את חפצו, תאוותו ותענוגותיו בעניינים הרוחניים, יתחזקו השורשים הרוחניים ויתבטל להם כח העפר הגשמי, אך אם יפנה אל כל ישעו ומגמתו לענייני הגשם ותאוות העולם הזה, ואת התורה והמצוות יעשה בלא שמחה ותאוה, רק כמי שכפאו שד, אזי ייחלש כח השורשים וכח העפר מן האדמה יבטלם.

ומוסיף ר' אליה שהאדם הישר העובד את ה' בשמחה, הרי הוא מחזק בכך את השורשים הרוחניים וקשור הוא בשרשיו חזק למעלה בעולמות הרוחניים העליונים, ושם הרי 'עזו וחדוה במקומו', לכן האיש הזה תמיד בשמחה, ובפרט כאשר הוא עובד את בתורה ובתפילה ובקיום המצוות, כי הרי 'פקודי ה' ישרים משמחי לב'. ולעומתו, הנכנס בים התאוה, מנתק את קשריו מלמעלה ויורד למטה, העין לא תשבע והנפש לא תמלא, לתאוה יבקש נרדף, והרי הוא תמיד בעצבות על מה שלא השיג בעבר, והוא בדאגה על מה שרוצה להשיג בעתיד, ונמצא קרח מכאן ומכאן...

נמצא אם כן שהשמחה בעבודת ה' מביאה עוד שמחה, והרדיפה אחר התאוה תוליד עצבות ודאגה!

כמה נאה הסיפור הבא למאמרו של ר' אליה: כאשר נכנס פעם לביתו של גביר, וראה שהוא מרוהט ברהיטים רבים ומפוארים, הפטיר: "נראה שיש כאן בית חולים...", ותיכף הסביר: "פעם בקרתי חולה בבית חולים, וראיתי שהוא מחובר למכשירים וצינורות רבים, נראה שלחולה הזה יש יותר לכאורה מלאדם בריא... הרי לבריא אין צינורות ולחולה יש צינורות... אבל האמת היא שהבריא אינו צריך את הצינורות הללו ואילו החולה בצרתו צריך אותם... כנראה שמי

ודאגתי שלא יוותר כל רושם מהפצע...

"לאחר מכן, אמר לי הבחור שהוא חושש שיצטרך לדבר בפני הקהל באירוסין, הרגעתי אותו ואמרתי לו: 'אל תדאג, אתה לא תצטרך לדבר...' ולכן הארצתי בדרשתי, כדי שלחנן לא ישאר זמן לדבר..."

רבי יוסף פורמן שזכה לשרתו בסוף ימיו, והיה לן איתו בחדרו, כדי להיות מוכן ומזומן לכל מה שיצטרך, מספר: פעם התעוררתי משנתני בשעת לילה מאוחרת, וראיתי שרבי אליהו אינו במיטתו, נבהלתי... חששתי פן קרה לו משהו... יצאתי לעבר הצריף והנה אני רואה אותו יושב שם לבדו בחושך... "קרה משהו?" - שאלתי את הרב, "כן" - הוא ענה - "התעוררתי וראיתי שהשעון עמד מלכת, חששתי שמה אאחר לתפילה, העדפתי לקום וללכת כבר לתפילה..."

רבי יוסף מספר עוד על מקרה דומה: חצות ליל מוצאי שבת, ופתאום אני שומע רעש מחדרו של רבי אליהו, הבנתי שהוא מתחיל להתלבש, נגשתי אליו ואמרתי לו שהשעה כבר מאוחרת והיא כבר שעת שינה, הוא לא ענה. גם הרבנית ניסתה לשכנעו שילך לישון, אך הוא בשלו...

עודנו תמהים לפרש מעשיו, הוא פנה אלינו והסביר: "נוכרתי שלא אכלתי סעודת מלוה מלכה... ברגל אחת אני כבר שם... [כוונתו לעולם העליון] חייבים לחטוף...", ולשם כך הוא לבש את בגדיו, החליפה והמגבעת ויצא לכיוון המטבח. אף שהרבנית לא חשה בטוב, היא התעקשה לקום ולהכין לו 'מלוה מלכה'...

בכח תפילתו העצום היה בוקע רקיעים, וכבר הספיד אותו הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל: "אני חייב את חיי לרבי אליהו, הוא הציל אותי..." וכוונתו היתה לתפילות הרבות שהתפלל עליו. תלמיד סיפר: "כאשר אבי חלה ביקשתי מרבי אליהו שיתפלל עליו, ואכן הוא כינס את תלמידי הישיבה ועורר עליו רחמי שמיים, התפילות התקבלו ובסייעתא דשמיא אבי הבריא..."

"לאחר תקופה לחצו עלי לחזור לשיבה הקודמת ממנה באתי לשיבה, ולא היה לי אומץ להיפרד מרבי אליהו. אולם כשהוא שמע על כך, שלח לקרוא לי ואמר לי: "אביך כבר היה למעלה, הורדתו אותו מושם בעבורך, וכי יפה כך לגמול לי עבור חיי אביך...!?"

ר' אליהו עטוף בטלית ועטור בתפילין פוסע כמלאך ה' צבקות על השביל החדש שנשלל בין הצריף לבית המדרש החדש, ולפתע, מספר מלווהו שהלך אתו יד ביד, מכוון אותי ר' אליהו ימינה ואחר כך שמאלה, ושוב פונה לצד זה ומשנה את כיוון הליכתו לצד אחר, התפלאתי, מדוע הוא הולך כך? האם גילו המופלג כבר נותן את אותותיו? חששתי, האם כאבי הראש שסבל מהם באותם ימים, הם אלו שגורמים לזגזוג בהליכתו?

אלא שאחר שהתבוננתי היטב, ראיתי שיירת נמלים צועדת על השביל, ורבי אליהו נמנע מללכת עליהם... זקן מופלג, בעין אחת הוא כבר אינו רואה, אך את מה שעליו לראות ולהתבונן הוא לא יפספס, יותר מהצעירים שבחבורה.

שליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

בליל ר"ה ואני אומר להם שנה טובה ויש כאלה שעוברים און אָעס זאָנצאָך נַיט אַרױס בַּאִמיר דער לשנה טובה. (בתרגום חופשי ולא כ"כ יוצא לי לשנה טובה)
מה היה השנה?

שתק רבינו והרהר ולא השיב. אח"כ אמר: "האר"י הק' ידע על כל אחד מה נגזר עליו".

אבל עדיין לגבי לומר ברכה לאדם, אם מן השמיים לא מגיעה לו הברכה, היא לא יוצאת, וזו לא דרגת האר"י הק'?

"היו כל כך הרבה אנשים ואינני יכול לזכור מה היה" (ראיתי שרבינו מתחמק).

מהיכן השורש מה שרבינו אומר כל יום בעשי"ת כל התהילים, במשנה ברורה כתוב 'פרקים.

"זה התחיל בהיותי ילד. ולכן זה כבר נמשך עד היום".

כיצד ראו אצל אבא וצ"ל?

"אבא אמר תהילים, אבל איני יודע אם כל יום את הכל".

(מתוך 'כל משאלותי')

ואבנים טובות ומרגליות שבעולם, איני דר אלא במקום תורה, לפי שבשעת פטירתו של אדם אין מלוין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים בלבד וכו' ויותר לא אמר.

"אני זוכר את זה, הייתי שם!"

בדרך כלל מדברים התעוררות על המשפט והדין, מה יש במשנה הזו שהחזו"א אמרה?

"חזיון בתורה, זה הדבר הכי חשוב לשעה זו!"

בקשו לשאול: א': מה חשוב יותר - עליה בראש השנה או יום הכיפורים?

תרווהו כחד דמי.

ב': האם כסף שיקנה עליה האם עדיף שייתן לצדקה?

איך שירצה.

אמרתי קמיה: רבינו אמר לי פעם כי כמה שנים שאנשים עוברים

המשך מעמוד 17 | הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

אם אנחנו רוצים להגיע לדרגה בעבודת התשובה, אנחנו צריכים דבר ראשון לשוב! להשתנות! לא להתמקד במה שהיה, איך היה ולמה היה. ההתעסקות הזאת רק מפריעה לשינוי שצריך להיות! אנחנו חייבים להתעשת, 'לסובב את ההגה' לכיוונו של הקדוש ברוך הוא, ורק כך ניתן להתקרב אליו יתברך! דמעות וחרטה הן חיוניות - אבל רק אם הן באות במקום הנכון, ולא על חשבון שינוי המעשים והקבלות הטובות.

רבים נופלים בתרגיל הזה של היצר, וכה חבל על כך. הצער על החטאים הוא אכן מחלקי התשובה, אך מעולם לא עלה על דעת איש, כי הוא בעל חשיבות בפני עצמו... רבנו יונה בספר 'יסוד התשובה' כתב כי הבא לשוב: "ביום ההוא ישליך כל פשעיו... יעשה עצמו כאילו אותו היום נולד, ואין בו לא זכות ולא חובה". מה הביאור בכך? כפי שאמרנו: הצעד הראשון הוא להתחיל מחדש! להתחיל ללכת בכיוון הנכון, ולא לתת לשום דבר בעולם להסיח את דעתנו!

(מתוך 'אוצרותיהם אמלא')

לתהות מדוע הוא אינו רואה עדיין את נופי הגליל. ברמזור הקרוב הוא פתח את החלון, פנה אל היושב במכונית לצידו ושאל: "סליחה, עוד כמה זמן נסיעה זה עד לרבי שמעון?"
הוא הסתכל עליו בהשתוממות. "רבי שמעון? אתה כעת סמוך לבאר שבע..."

כפי הנראה, בצומת אחת הוא לקח את הכיוון ההפוך ממה שהיה אמור לקחת, וכל הפניות שאחרי אותה טעות, למרות שאולי נעשו לפי ההוראות, היו כמובן חסרות ערך... הוא התחיל לליל בתסכול ולצעוק על עצמו: "איזה טיפש אני! איזה בטלן אני! למה לא השגתי מפה, למה סמכתי על הזיכרון שלי..."

אם בתחילה היה תמהונו של בן שיחו גדול, הרי שכעת התגבר עשרות מונים. "מה אתה בוכה?", גער בו בתקיפות. "מה הדמעות יעזרו עכשיו? אם תשב ותבכה - מה אתה חושב שיקרה?... תלחץ על הדוושה, תבצע סיבוב פרסה ברמזור, ותתחיל לנוע לכיוון הנכון! לבכות תוכל בדרך, אבל דבר ראשון תסובב את ההגה!"...

המשך מעמוד 22 | הרב בנימין בירנצוויג

הרב גוסטמן, שבעיקרון הוא צודק אבל יש לו חובת הכרת הטוב לדשא! כי במלחמת העולם השניה בשעה שהיה מתחבא ביערות, כל אפשרותו להישאר בחיים היתה רק על ידי זה שאכל דשא... ומאחר והדשא הצילו ממיתה ודאית, יש לו חובת הכרת הטוב לדשא!! (אהל משה).

כל נשימה ונשימה וכל חסדיו שעושה עמנו בכל רגע ורגע, זה צריך לומר בפה מלא הוא בעצמו ולא על ידי שליח!! מחזק למתבונן!.
מעשה נפלא סיפר אחד מתלמידי הגאון רבי ישראל גוסטמן זצ"ל ראש ישיבת נצח ישראל מגדולי תלמידיו של מרן רבי שמעון שקאפ וחבר בבית דינו של מרן רבי חיים עוזר בוילנא, שראה כמה פעמים איך שרבו ר' ישראל היה משקה בעצמו את הדשא שלפני ביתו, וכששאלו תלמידיו האם אין בדבר זה משום פחיתת כבודו? ענה לו

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצוויג, כתבו ל: 7622500@gmail.com

הרגשת המתיקות - לאחר שהוסרו החסימות

אותו אדם לא העלה בדעתו שהבעיה נעוצה בו. הוא לא הבין אותם, משום ששמיעתו שלו היתה חסומה!
 זו כוונת ה'אור החיים' הקדוש באומרו "אם היו בני אדם מרגישים" - את מתיקות התורה צריך להרגיש, וכדי להרגיש יש להסיר את החסימות. רק אדם שמסיר את החסימות שבלבו, יכול להרגיש באמת את טוב התורה.
 כשזוכה האדם להגיע לשמחת התורה, הוא יודע שאין שמחה למעלה ממנה! כל כסף וזהב שבעולם ייחשבו לפניו כאין.
 (קטעים מלוקטים מתוך הספר 'משכני')

אם התורה מתוקה כל כך - איך אפשר להבין שישנם כאלו שאינם מרגישים במתיקות שלה?
 ה'דגל מחנה אפרים' המשיך זאת לבעל מנגן, שהפליא לנגן עד שכל השומעים את ניגוניו התרגשו מאוד ופצחו בריקודים שמחים.
 פעם עמדה מסביבו חבורה, ותוך כדי שהוא מנגן - הם התלהבו ורקדו. והנה נכנס לשם אדם חרש. ראה אותם ורקדים ואמר בלבו: טרפה עליהם דעתם... כנראה השתבשו... מדוע הם מקפצים כל כך?

המשך מעמוד 11 | הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א

לחיים'. אם, חלילה, לא הייתי שומע אותו, והייתי מבקשו לבוא ליום המחרת, כשהייתי מבקש מהקב"ה בתקיעת שופר שישמע סדר מלכויותינו - היו אומרים לי משמים: 'ר' צדוק, אולי מחר נאזין לך, כפי שאתה אמרת ליהודי'...".
 אנחנו מבקשים מה: "עננו ה', עננו!", מתחננים אנו: "יהיו לרצון אמרי פי", "תקבל ברחמים וברצון את תפילותינו" יש לנו עצה נפלאה - בזה שנשמע את זולתנו - נזכה שמשמים ישמעו אותנו!
 (מתוך: 'כבודם של ישראל')

אל החדר נכנס יהודי וביקשו: "רבה! הלב שלי שותת דם. אני רוצה שהרבה ישמע אותי!".
 ר' צדוק רצה תחילה לדחותו לזמן מאוחר יותר, הרי מוכרח הוא להתכונן לתקיעת שופר. אך הוא התבטא: "היתה לי סיעתא דשמיא שלא אמרתי לו את המילים האלו, אלא הכנסתיו ושמעתי אותו".
 שיחתם ארכה עשרים וחמש דקות. "ועל כן מעכשיו עד האפיקומן - כל הפנקס שלי נדחה בעשרים וחמש דקות".
 ורבי צדוק הסביר: "בראש השנה מבקשים אנו: 'זכרנו לחיים', 'כתבנו

המשך מעמוד 20 | הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

יכול להציל אותנו ביום הגורלי הקובע את חיינו? המשך רבי ישראל סלנטר ואמר, כמובא בספר 'מתיקות אלול':
 'הדרך היחידה להינצל, היא להיות אדם שאחרים זקוקים לו. כי אם אתה אדם לעצמך - אתה נידון לפי מצבך ומעמדך. אולם אם אתה אדם שאנשים אחרים זקוקים לו, נעזרים בשירותיו, צריכים את עזרתו - הרי גם בשמים מתחשבים בכל הזקוקים לך, ומעניקים לך כדי שתוכל להמשיך להעניק לאחרים...'
 זו הרבה יותר מעצה, זה כלי חזק. להגיע ליום הדין במעמד שאחרים זקוקים לנו, לעמוד למשפט כשברור שבעולם יש מי שנעזר בנו, שצריך אותנו. היחס השמימי כלפינו ישתנה לטובה ולברכה, ויעניקו לנו שנת שפע, טובה וברכה!

'זיכוי הרבים' - הזכות שמנצחת ביום הדין. הבה נרבה בפעולות כאלה, בפרט בקרב ציבור, ואז נזכה להיות מ'זיכוי הרבים' הזוכים בשנה טובה ומבורכת!

עצה משפטית כדאית!

הסוגיא בה כולנו עוסקים בימים אלה, הדאגה המרכזית המטרידה אותנו, היא מה עושים למעשה כדי לזכות ביום הדין, כדי להתברך בשנה טובה. בוודאי, כולנו חוזרים בתשובה, מרבים בתפילה ומוסיפים בצדקה, ועדיין הלב חרד, מי יודע מה יגזר עלינו ביום שהספרים פתוחים והגורל נקבע... עד כמה יום הדין הוא גורלי? - הגאון רבי ישראל סלנטר זצ"ל היה אומר, שעם כל הכבוד לזכויות אותן נאסוף ועליהן נעמול, עדיין כולן יחד לא מוזכות אותנו אפילו בכוס מים...
 אז מה כן? איך אפשר בכל זאת לצאת מיום הדין עם שנה טובה? מה

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com מתוך הספר המפואר פניני פרשת שבוע

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
 שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

Noam Revkin Fenton/Flash90

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- ◆ האם ילד יכול להניח את הסכך על גבי הסוכה?
- ◆ סוכה שדפנותיה נפלו והעמידו אותן מחדש - האם צריך גם להניח את הסכך מחדש?
- ◆ האם מותר לבנות סוכה ברחוב ללא אישור השלטונות?

מהלכות הנחת הסכך על הסוכה

• את הסכך שעל גבי הסוכה, אין צורך להניח לשם מצנת סוכה, אך יש 'לחדש' בסוכה דבר מה לשם החג. וחובה להניח את הסכך לשם צל.

• לכתחילה מצוה להניח את הסכך על הסוכה לשם החג. ואם הסכך הונח לשם צל ולא לשם החג, אין מצוה לשוב ולהניח את כולו לשם החג, אלא צריך רק 'לחדש' דבר מה בסוכה. והיינו, להניח סכך בשטח של טפח על טפח לכל הפחות, או סכך בעובי כלשהו על פני כל אורך או רוחב הסוכה, או לחילופין - לחדש דופן שלישית, שהיא הכרחית להכשרת הסוכה.

• סכך שעף ברוח ונח על גבי סוכה - פסול, כיון שלא הונח לשם צל; ואף סכך שהונח לשם צל, אלא שעף ברוח ושב ונפרס על גבה על ידי הרוח - פסול, כיון שבפעם השנייה לא הונח לשם צל.

• לכתחילה ראוי שהנחת הסכך על הסוכה תעשה על ידי מי שחייב במצנת סוכה, דהיינו, על ידי ישראל 'גדול', ולא על ידי גוי, אשה, או ילד מתחת לגיל בר מצוה.

מהלכות בניית הסוכה

• בבניית הסוכה, יש להעמיד את הדפנות לפני הנחת הסכך, ובדיעבד, אם הסכך הונח לפני העמדת הדפנות - יש אומרים שהסוכה כשרה, אך לדעת פוסקים רבים, הסוכה פסולה. ואם העמיד את הדפנות ואחר כך הניח את הסכך, והדפנות נפלו, ושב והעמידן - לדעת פוסקים רבים, הסוכה כשרה, ויש אומרים שצריך להגביה את הסכך ולהניחו מחדש.

• בשעת הצורך, מותר לבנות סוכה בחול המועד, ואף בצורת בנייה האסורה מדאורייתא בשבת וביום טוב, ואף

אם הבנייה נעשית באופן של 'מעשה אומן'.
• סוכה ששטחה קטן משטחה טפחים על שבעה טפחים - יש אומרים, שהיא פסולה מדאורייתא, משום שאינה ראויה לדירה; ויש אומרים, שהיא פסולה מדרבנן, משום שלא ניתן להכניס שולחן לתוכה, ויש לחשוש שהיושב בסוכה ימשך אחר שולחנו אל מחוץ לסוכה.

סוכה גזולה וסכך גזול

• נאמר בתורה: "חַג הַסֻּכּוֹת תַּעֲשֶׂה לָךְ". ודרשו חכמינו ז"ל, לך - משלך, למעט סוכה גזולה, שאינו יוצא בה ידי חובתו.
• בארץ ישראל, בה רוב התושבים הינם יהודים, ואף השלטון נתון בידי יהודים, מותר להקים סוכה ברחוב אף ללא אישור השלטונות או הרשויות המקומיות. אולם, בחוץ לארץ, במקום שבו רוב התושבים גויים, ואינם מוחלים על השימוש ברשות הרבים כשטח לסוכה - יש אומרים שאסור להקים סוכה ברחוב, והיא נחשבת כגזולה; אך לדעת רוב הפוסקים הסוכה כשרה, ובפרט במקומות שבהם יש אישור מהשלטונות להקמת הסוכות.

• סכך גזול, פסול במשך כל שבעת ימי החג, מדאורייתא. וכן דפנות גזולות, פסולות במשך כל ימי החג, אך נחלקו הפוסקים אם אף הן פסולות מדאורייתא, או רק מדרבנן.

• חכמינו ז"ל תיקנו, שאדם שגזל חפץ והשתמש בו לבנין, וכגון שגזל עצים ובנה מהם בית, רשאי לשלם את תמורתו, ואינו מחויב להשיב את החפץ עצמו.

• הגזול חפץ, חייב להשיב לנגזל את החפץ עצמו, אולם, אם הגזול מכר או נתן את החפץ לאדם אחר, ולנגזל כבר נודע על גזילת החפץ והתייאש מלקבלו בחזרה - 'נקנה' החפץ לאותו אדם, ויצא מרשות הנגזל, והגזול אינו חייב להשיב לנגזל אלא את תמורתו.